

114 4494741

ALBERTI HALLER

PHIL. ET MED. D. P. P. O.

OBSERVATIONES
BOTANICAE

EX ITINERE

IN SYLVAM HERCYNIAM

ANNO MDCCXXXVIII. SVSCEPTO.

[Handwritten signature]

GOTTINGAE

SVMTV. MICH. TVRPIONIS.

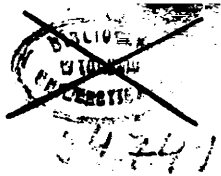
114

44

~~Handwritten signature~~

7294

§. I.

Pauculos elapsae aestatis dies inpendimus itineri per Hercyniam sylvam, quo suprema eius iugiter omnino superauimus, vidimus fodinas argentiferas Clausthalienses, antiquissimas Vitrioli, sulphuris, Cupri, Plumbique Venas Montis Rammeli, Montem tandem Bructerum qui in hac boreali Germania altissimus habetur; atque plusculas stirpes collegimus vellectas olim a THALIO, sed postliminio demum in notitiam Botanicorum reuocandas, vel alioquin non vbique obvias, neque explicatas satis. Operae ergo precium duximus vt obscuriores stirpes, adeo incognitas hodie vt pene nouae sint, describeremus, enarraremus dubia synonyma aliarum, vulgatiores demum alias, sed montanas tamen, ipsis saltem nominibus indicaremus.

§. II.

In luco WEENDAE proximo, ad primum a *Goettinga* lapidem PETASITES nascitur non visus in *Helvetia*

vetia, & cuius nomen difficile fuerit eruere. Nascitur ad purissimam scaturiginem, quae rotas agit molendini comminuendis in Chartam scriptoriam pannis destinati. A vulgari heluetico, qui *maior vulgaris* passim audit, non foliis adeo differt, sed spica floris longiore, laxiore, pedali, rara, pedicellis longis & saepe pendulis: *Calyce* non longo adeo, neque acutis, neque reflexis, sed subrotundis squamis factò, vnico concinno ordine flosculos presse circumstantibus: *Flore* in quacunque aetate albo & quasi sene, quod vix nisi pappus feminum ultra calycem emineat, multo exiliore quam in nostro *maiori*; *Flosculis* demum androgynis paucissimis, vno vel altero, subrubellis, qui multis femininis flosculis cinguntur, quorum semen & pappus eadem sunt, sed campanulae loco bifidus *Tubus* est, emittens absque omni stamine *Tubam*. Promptum est, & Character id suadere videtur, referre nostram stirpem ad *primam speciem Petasitidis maioris vulgaris*, quam RVPIVS a) dixit duorum generum flosculos habere. Eam BVXBVM b) repetiit nomine *Petasitis in medio maioribus flosculis, reliquis minoribus*. In *synopsi stirp. Britannicar. Ed III.* c) vocatur *Petasites maior floribus longis pediculis insidentibus*; eodemque nomine pulcherrime depingitur in *Hort. Eltham.* d) Verum ab ea facile nostra distinguitur flore lato non ventricoso, & calyce, cuius in DILLENIANA icone squamae videntur multorum ordinum pingi, a nostra fabrica diuersissimae.

Missus

a) *flor. Jenens.* p. 153.

b) *Enum. plant. circa Halam nasc.* p. 258.

c) p. 179.

d) p. 309. ic. CCXXX.

Missus est hic ipse Weendensis Petasites pro *Petasiti-
de minori* C. B. P. Verum licet iste manifesto flosculos
duorum generum habeat, vti ex primi inuentoris CA-
MERARII e) icone adparet, & haud dissimilem a no-
stra aut RVPPIANA stirpem a Germanis THALIO, f)
SCHWENKFELDIO g) LOESELIO h) HOFMAN-
NO i), VOLKAMEROK) DILLENIO l), a BESLERO
m) demum descriptam esse, vel ipsa locorum similitu-
do suadeat, certum tamen est n) *Petasitidem minorem* C. B.
Cacaliae tomentosae ad finem esse, & hinc molli lanugi-
ne obductum folium habere, inde sature virens & gla-
brum paucio gossypio pubescens. Sed & I. B. aliam stir-

A 3

pem

- e) *Petasites flore albo* Epit. Matth. p. 593. Idem vocat *Petasitem nostram* *Leucanthemon hort.* p. 122. qui licet odoratus ibi dicatur, descriptus equidem videtur a LVGDVNENSIBVS nomine *Petasitis odorati*, non vero depictus p. 1054, florum enim icon & situs omnino ad vulgarem pertinet.
- f) *Petasites flore candido* *hercyn.* p. 91. Andersbergae.
- g) *Petasites alpina*, *stirp. Siles.* p. 155. quem dicit flore esse subluteo.
- h) *Petasites minor* *Flor. Pruss.* p. 192.
- i) *Tussilago maior altera* *sive Petasites minor.* *Delic. sylv. Flor. Altd.*
- k) *Flor. Norimb.* p. 325. *Petasitem minorem* vocat.
- l) *Catal. plant. circa Giess. nasc.* p. 37.
- m) in *hort Eystettens. Hybern.* Tab. V. f. II. vbi equidem icones commutatas esse & haec quidem vulgarem, quae vero vulgarem dicitur indicare illum *flore albo* exprimere videtur, si figuras florum proprius spectes.
- n) *ex herb. viv.* Quare & SCHEVCHZERVUS noster *Itin. V.* p. 425, cum *Cacalia tomentosa* eum coniunxit.

pem videtur intellexisse o), qui sexus diuerfitatem descriptione sua excludit. Diligentissimus tandem RAIVS p) Genuae suam plantam descripsit, vt vix Germanici foli videatur. Quare nostram, neque pro CAMERARIANA q) neque pro RVPPIANA stirpe tradere ausi, proponimus eruditorum disquisitioni: neque sustinemus pronunciare cuinam ex tribus propositis plantis conueniant synonyma AMBROSINI r), MORISONI s), HERMANNI t), SVTHERLANDI u), MAGNOLII x) TOVRNEFORTII y), PLVKNETII z), RAII aa) PONTEDERAE bb), LEMERYI cc),
TILLI

- o) v. *Petasites albus anguloso folio*, *hist. plant.* III. p. 567. qui *Petasites folio anguloso, radice geniculata caule striato* dicitur CHABRAEO *Sciagraph.* p. 513.
- p) *Sylog. Plant. extra Brit.* p. 201. vti & I. B. pro exotica descripsit.
- q) Quam, Germanica cum sit, & Noribergae ab eius excessu perpetuo visa, proximam nostrae vel eandem esse auguramur.
- r) *Petasites minor Phytolog.* p. I. p. 419.
- s) *Petasites flore albo. Hort. Bles.* p. 156. *Petasites maior albus anguloso folio H. ox.* III. p. 95.
- t) *Petasites albus anguloso folio. H. L. B.* 438.
- v) *Flor. Bat. Petasites minor.*
- u) *Hort. Edimb. Petasitis minor.* p. 257.
- x) H. R. M. p. 157. eodem nomine.
- y) eod. *Schol. Bot.* p. 10. & I. R. H. eodem.
- z) *Almagest.* p. 288. nomine I. B.
- aa) eodem *Hist. plant.* I. p. 261. ex I. B.
- bb) eodem *Diss.* p. 159. vbi de flosculis femininis nulla fit mentio.
- cc) *Diction. de drog. simpl.* p. 416. *Petasites minor.*

TILLI dd), VAILLANTII ee), BOERHAAVII ff), MILLERI gg), WALTHERI hh) De vulgari maiori addere visum est, icones FVCHSII ii), TRAGI kk), MATTHIOLI ll), TABERNAEMONTANI mm), spicam nimis arctam & breuem facere, optimam vero esse, quam DODONAEVS nn), LOBELIVS oo), & CLYSIVS pp) proposuerunt.

§. III.

In omnibus circa Goettingam nemoribus, vmbrosis locis & in dumetis, prouenit Pyrolae species, cui Tuba recta est, minor quam altera cui stamina & Tuba declinata sunt, folio frequentius serrato, spica breviori, & densiori. Paulorarior obseruante RAO a) est haec altera, atque montana herc-

dd) *hort. pisan.* 133. eodem nomine.

ee) *Memoir. de l' Acad.* 1719. p. 403. eodem.

ff) eod. *Ind. alt. hort. Lugd. Bat.* p. 118.

gg) *Gardeners Dictionary* nomine I. B.

hh) *designat. plant. hort. sui* p. 96. *Petasites maior flore alba.*

ii) p. 644.

kk) eadem p. 414.

ll) p. 849.

mm) p. 749.

nn) *Pempt.* ed. 1616. p. 597.

oo) *Icon.* p. 591.

pp) *Hist. plant.* p. CXVI.

a) *Catal. stirp. in ext. region* 1673. p. 59. & in altera Editione 1694. sive *Catal. stirp. Exterar.* p. 211. coniecturam addidit de diuersitate sexus, quam nemo lecutus est,

hercyniae sylvae nemora Iurassique coryleta amat, speciosa altitudine, spica laxa longiori, Tuba proboscidis instar ex pendulo flore incurva, foliis vix serratis amplioribus. Difficile est synonyma inter vtramque partiri, cum ante RAIVM diuersitas earum neglecta fuerit. Manifestum tamen est, maiorem cui stamina & Tuba deflexa sunt, proponi a CAMERARIO. b) IOH. BAVHINO c), & post hos a RAIO d) RIVINO e), RVPPIO f) TOVRNEFORTIO g), LEMERYO h), DILLENIO i), ERNDELIO k) LINNAEO l). Non ita certum est eandem proponi a LOBELIO m), aut vtramque

- b) *Pyrola*, EPIT. *Matth.* p. 723. spica laxa, Tuba incurua, folia iusto longiora.
- c) descript. *Pyrolae*, vbi florem difformem & Tubam recurvam habet *hiflor. Plant.* p. 535. Icon. ex DODONAEO est obscurius diuersitatem exprimens.
- d) *HIST. plant.* II. p. 1233. & *synops.* III. p. 363. vbi minorem Tuba recta distinguit, a maiori de qua agimus.
- e) qui diuersis iconibus, & nominibus *Pyrolae*, *Pyrolae folio rotundo* & *Pyrolae folio obtuso* maiorem nostram expressit *Pentapet. Irreg.*
- f) cui est *Pyrola maior* & *elator foliis oblongis pistillo florum incuruo, flor. Ienens.* p. 236.
- g) *Mat. medic.* L. II. p. 140. L. III. p. 190. ex descriptione.
- h) *Pyrola Dict. des Drog.* p. 451. & T. 18. f. 14. ic. DODONAEI.
- i) *Cat. plant. circa Giess.* p. 94. *Pyrola*.
- k) ad mentem RIVINI *pyrolam* vocat, & denuo *pyrolam folio obtuso. Viridar. Warsav.* p. 99.
- l) *Pyrola flaminibus* & *pistillis declinatis Fl. Lapon.* 169.
- m) *Pyrola a pyri folio Ic. stirp.* p. 294. similis CAMERARIANAEE sed obscurior.

que distingui a CLVSIO n); neque satis eas distinxit BESLER o) aut MORISON p). Sed Tubam rectam adeoque alteram speciem habent RIVIN. q) RVPPIVS r), WALTHER s), DILLENIVS t). Plane non liquet de stirpibus BRVNFELSII u), DORSTENI x), FVCHSII y) TRAGI, z), GESNERI aa) LONICERI, bb) MATTHIOLI cc), DODONAEI,

- n) Varietatem facit *Pyrolae vulgarioris folio maiori & molliori* & aliam folio *minori & duriori*, PANN. p. 505. & *Hist. CXVI. descr.* sed veras notas distinguentes non tradit: Eas varietates servat C. B. P. & MOR.
- o) *Pyrola H. EYST. Aest. Ord. V. T. XI. f. 2.* folia & exiguitas plantae respondent, Tubae aliae rectae, aliae incurvae.
- p) *Pyrola rotundifolia maior. H. Oxon. III. p. 504.* habet descriptionem I. B., icones duas, aliam rectis, aliam incurvis Tubis, hancque maiorem.
- q) *Pyrola minor. Pentap. irreg. bene.*
- r) *Pyrola rotundifolia maior. flor. Ienens. p. 236.*
- s) *Desigu. plant. hort. sui.* nomine RIV.
- t) *Catal. plant. circa Gieß. p. 94.* eodem nomine, tum *synops. RAIANAE Edit. III. p. 363.*
- u) *Pirolae HIERONYMVS HERBAR. II. p. 312.* facit marem & feminam. BRVNFELS v, III. p. 88. obscuram dat Iconem.
- x) similis icon. p. 225.
- y) *Limonium c. 175. p. 467.* Tuba brevis recta, sed spica rara, habitus altior.
- z) *Limonium sylvestre p. 707:* ead. Icon.
- aa) *de collect. stirp. Pirola,* nihil distincti, neque *Pirola vulgo dicta hort. German. p. 272. b.*
- bb) *Limonium pratense herbar. Germ. 1560. L. V. cap. 235.* habet icones DORST. & FVCHSII.
- cc) in DIOSC. p. 982.

NAEI, dd) CAESALPINI ee) CASTORIS ff) THALII gg)
LVGDVNENSIVM hh), TABERNAEMONTANI ir),
SCHWENKFELDI kk), C. BAVHINI ii) PARKISONI mm)
AMBROSINI nn), MERRETI oo) LOESELII pp) ELSHOL-
ZI qq), HOFMANNI rr) NYLANDI ss), COMMELINI tt)
HERMANNI uu), KNAVTII xx) MAGNOLI yy,))
FRANCI zz), SIBBALDI aaa) SVTHERLANDI bbb),
PLVK-

- dd) *Pempt.* ed. 1616. p. 138. *Pyrola*.
ee) *de plant.* L. VIII. cap. 32.
ff) *Pirola herb. nuovo* p. 363.
gg) *bercyn.* p. 85. *Pyrola maior seu Beta sylvestris*.
hh) *ex Dodon. hist. plant.* p. 841.
ii) *Pyrola* p. 718. ad minorem Tubarecta videtur pertinere
ob folia crenata &c.
kk) *Pyrola maior* p. 172. *stirp. files*.
ll) *Pyrola rotundifolia maior.* C. B. P. & *plant. Basil.* p. 56.
mm) *Pyrola nostras vulgaris* p. 508. cum *icone Lobel*.
nn) *Pyrola maior siue beta sylvestris Phytol.* p. 450.
oo) *Pyrola Pin. ver. Brit.* p. 99.
pp) *Pyrola rotundifolia maior. flor. pruss.* p. 209.
qq) *cod. nomine, flor. March.* p. 163,
rr) *Pyrola Delic. sylv. altd.*
ss) *nederl. Kruyt.* 6. p. 112.
tt) *Pyrola rotundifolia maior. catal. pl. indig. boll.* p. 92.
uu) H. L. B. p. 311.
xx) *Enum. plant. circa hal.* p. 64.
yy) H. R. M. p. 166.
zz) *Pyrola limonium, Flora francica* p. 468.
aaa) *Pyrola, spec. hist. nat. Scot.* p. 44.
bbb) *Catal. plant. hort. Edimburg.* 281.

PLVKNETI(ccc), VOLKAMMERI(ddd), MVNTINGII(eee),
TOVRNEFORTII(fff), TITAE(ggg), IOHRENI(hhh),
TILLI(iii), DALE(kkk), LINDERI(lll), BOECLERI(mmm),
BVXBAVMI(nnn), SIEGESBECKII(ooo), VAILLAN-
TII(ppp).

De maiori omnino loqui videtur TOVRNEFORT
qqq), & BOERHAAVIVS(rrr).

De minori DUVERNOI(sss), & MICHELI(ttt).

B 2

Pg-

ccc) *Almagest. Bot. p. 309.*

ddd) *Pyrola nostras vulgaris, Flor. Nor. p. 347.*

eee) *Pyrola officinarum vulgaris, waare oeffening p. 552.*

fff) *schol. Bot. p. 5.*

ggg) *hort. Mauroc. p. 141.*

hhh) *Vadem. botan. p. 169.*

iii) *hort. pisan. p. 141.*

kkk) *Pyrola pharmacol. p. 333.*

lll) *Pyrola rotundifolia maior. Tournef. Alsat. p. 100.*

mmm) *Mater. Med. p. 560.*

nnn) *enum. plant. circa Hal. p. 274.*

ooo) *Pyrola rotundifolia maior. Primit. flor. Petrop. p. 92.*

ppp) *Botan. paris. p. 169.*

qqq) *IRH. conf. Tab. 131.*

rrr) *Jnd. Alt. p. 278. Characterem enim genericum utriusque
subit Tuba incurva.*

sss) *Pyrola rotundifolia minor. Catal. pl. circa. Arc. Tub. p. 123.*

in quo natali solo ipse legi minorem vulgarem, nunquam
eam, cuius nomen dedit AVCTOR, raram & montanam
stirpem.

ttt) *Pyrola folio subrotundo leviter crenato apud TILL. hort.
pif. p. 414,*

Pyrola rotundifolia minor RVPPII uuu); quam cum duriori CLVSII coniungit, videtur minoris varietas esse.

§. IV.

In fyluis inter *Niirten* & *Soeterohr* Fungus parvus lubricus, aureus, lamellis raris amplioribus pediculo crassiore 1) repertus est: cui pediculus flavus splendens, latus, in medio linea depressiori notatus: Capitulum leniter pulvinatum vel planum, totum viscidum, superius aurantium, lamellis raris, paucis, crassis pallidioribus. Eam vero fyluam egressi, in agello cis pagum *Soeterohr* elegantia sua spectabile vidimus *Papauer erraticum maius flore albo*, varietatem nempe vulgaris rubri, quam pro rarissima habuit C. BAVHINVS 2). Eius mentionem opinione pauciores visi sunt fecisse, MORISON 3), RAIVS 4), VOLCAMMER 5), TOURNEFORT 6), TILLI 7), VAILLANT 8), & BOERHAAVE 9). SUTHERLANDUS 10), copiosus florum albedine variantium nomenclator, hunc quidem non habet. Ungues flavi sunt, bracteae niueae.

§. V.

uuu) flor. Jenens. l.c.

1) MICH. nov. gen. plant. p. 147.

2) PIN.

3) H. OXON. II. p. 277.

4) HIST. PLANT. p. 855. syn. III. p. 308.

5) flor. Noric. p. 317.

6) IRH

7) hort. pisan. p. 131.

8) Botan. Paris p. 156.

9) ind alt. p. 280.

10) Vid. hort. Edimburg. p. 260.

§. V.

Pluvia intercescit diligentiae nostrae, quae ubi coelo sereniori excepta fuit, in pratis apricis sesquileuca cis Osterodam viae Regiae finisterius adjacentibus, plantulas aliquas perelegantes legimus. Universum solum tegebatur *Trifolio Lupulino minimo*, quod primus distincta icone & descriptione sufficiente adseruit DILLENIVS. 1) Sed primus id proposuisse videtur THALIVS, cujus vestigia legendo, non sine voluptate aliqua plantas haud paucissimas restituere didicimus, quae ut laterent, fecit iconum defectus, descriptionum brevitatem, ac ipsa saepe ubertas congenerum. Describit nempe *Trifolium Lupulinum*, tum aliud, quod *Medicaginis* species est, sed tertium addit, 2) *minus suffruticans ferme, viticulis multis exiguis, gracilibus & striatis in terra directans, quosdam etiam dodrantali altitudine erigens, foliis brevioribus, humani ferè cordis (qua nempe figura vulgo pingi solet) aliquam similitudinem exprimentibus, ac pulchrè suis nervis striatis: capitulis florum & racemis seminum iisdem cum priori (Medicagine) Reperitur in aridioribus pratis, marginibus & secus vias.* Sic ille. Folia cordis humani figura & striae foliorum, manifesto indicant, non esse varietatem *Medicaginis*, cui folia molliora subhirsuta neque cordata sunt. Deinde nostrum esse, ipse locus natalis indicat in apricis & siccioribus hercyniae sylvae pratis, Quod capitula *Medicagini* similia faciat THALIVS, videtur ex familiari seculo

B 3

illo,

1) *Synops.* III p. 31. T. XIV. f. 4.

2) *hercyn. Saxono-Thuring.* p. 124.

illo neglectu minutioris observationis factum esse. Dignoscitur a reliquis facile, foliis concinne striatis hilo majori excisis, capitulo vix ultra novem flosculos habente, ipsa statura humiliori cum duritie tamen et fruticosa natura coniuncta. Si coniecturae locus esset, *Trifolium lupulinum alterum minus*, *Catal. plant. circa Cantabr.* p. 166. & *Cat. Stirp. Angl.* p. 290. omnino cum hoc nostro coniungerem. Ea enim RAVIS' locis modo citatis dicit omnium Trifoliorum Anglicorum minima esse, cum *Trifolium Lupulinum alterum minus in Hist. Plant.* 949. & *Syn. III.* p. 330. caules habere dicat etiam ramosiores & maiores quam vulgare Lupulinum maius. Verum longe certiora synonyma sunt, *Trifolium luteum Lupulinum minimum* H. OX. 3) SVTHERL. 4) IRH. BVX-BAVM, 5) VAILL. 6) *Trifolium pratense Lupulinum annuum luteum omnium minimum, foliis cordatis, siliculis compressis, monospermis* MICHEL. 7) *Lupulinum minimum* RVPP 8) & GEMEINHART. 9)

§. VI.

Abundant ea prata inprimis Orchidibus. Inter quas solam excitare libuit *Monorchin*, cum altera, quae odore

3) II. p. 142.

4) *hort. Edimb.* p. 341.5) *enum. plant. circa Hal.* p. 325.6) *Botan. Paris.* p. 196.7) *nov. gen. plant.* p. 29. Annon huc etiam *Trifolium arvense Lupulinum supinum minimum subluteum folio cordato.* MICHEL. apud TILL. p. 168 ?8) *flor. Jenens.* p. 207.9) *plant. circa Laub.* 69.

odore hirci minor est. MONORCHIS equidem habitu & staminum fabrica Orchis est, differt galeae duobus foliis non vt in Orchide solent simplicibus, sed ex scutulo pallido spinulam producentibus 1), defectu calcaris, radice vnica, substantiae paulo firmioris. Odor suauis & mel-leus est. Admiratio subit, quando apud CB. vnicum synonymon video CLVSII, 2) cum dubio de alio syno-nymo C. Gesneri. Namque praeterquam quod de C. GESNERI 3) stirpe dubium nullum sit, manifeste huc pertinet, *Satyrii VII. prima species in apricis montibus TRAGI.* 4) deinde *Triorchides LOBELIANAE*, quibus rotundi bulbi sunt. & quas nemo mortalium post GEM-MAM distinctas vidit. Sunt hae *Orchis frisia littoralis* sive *triorchis lutea tertia LOBELII* 5) ex qua nata est *Orchis Frisia littoralis LVGDVN.* 6) PARKINS 7) AMBROSI-NI. 8) *Testiculus luteus: Orchis lutea TABERN.* :9) *Or-chis*

1) conf. opt. Icon. MICH. pro labello inferiori etiam IOH. BAVHINI.

2) *Orchis pusilla alba odorata EIVS Pann.* p. 239. *Orchis VII. histor.* p. 269.

3) *Satyrii species quam monorchin dixeris GESN. hort. Germ.* p. 279.

4) *herbar.* p. 782. altera vero species in uliginosis pratis autumno florens est *Orchidastrum* MICH. cuius & icon adest.

5) *Icon.* 186. icon exterior: folia vero hirsuta valde anomala sunt. Nostram esse & radicum forma & floris effigies rudior indicat. Ejus autem *Varietas Orchidastrum* videtur.

6) *hist. gener* p 1560. ic. int.

7) *Theatr. Botan.* p. 1355.

8) *Phytolog.* p. 394.

9) *Icon.* p. 670.

chis lutea hirsuto folio CB. 10) MORIS. 11) *Orchis Frisia lutea* MERRET. 12) *Orchis Frisia hirsuta* IB. 13) RAI 14) *Orchis Frisia hirsuta littoralis Lobelii* CHABR. 15) Deinde huc facit *Orchis minor Leodiensis* LOBEL. 16) AMBROS. 17) ex qua prouenerunt *Triorchis lutea Gemmae* LVGD. 18) *Triorchis lutea altera* CB. 19) RAI. 20) *Triorchis lutea Leodiensis* PARKINSONI. 21) & vti plane videtur, *Triorchis lutea I.* TABERNAEM. 22) Tandem huc etiam referenda est *Triorchis lutea flore luteo sive Basilica minor, serapias* & *Triorchis Aeginetae* LOBELII. 23) quae eadem est *Triorchis lutea flore luteo Gemmae* LVGDVN. 24) *Triorchis lutea II.* TABERN. 25) *Triorchis lutea*

- 10) *Pin.*
 11) *H. Oxon.* III. p. 497.
 12) *Pin. rer. Brit.* p. 87.
 13) *hist. univ* II. p. 769.
 14) *hist. Plant.* p. 1717. cum signo ignotas indicante
 15) *Sciagraph.* p. 252.
 16) *icon.* p. 187. in femine.
 17) *phytolog.* p. 394.
 18) *hist gener.* II. p. 1561.
 19) *Cat. plant. circa Basil.* p. 23. indicata in monte *Wassers Gall*, ubi nemo vidit distinctam stirpem a *Monorchide* totius helvetiae familiari planta.
 20) *Cat. plant. exter.* p. 193.
 21) *Theatr.* p. 1555.
 22) *icon.* p. 677. licet paulum a LOBELIANA inmutata sit.
 23) *icon.* p. 187. exterior.
 24) *hist. gener.* p. 1561.
 25) *Icon.* p. 677.

lutea folio glabro CB. 26) MOR. 27) RAI. 28) *Triorchis lutea altera Gemmae folio glabro* PARKINSON 29) Quare non erat, cur quinque nomina noua obrutae iam huius herbulae historiae inferret MENZELIVS 30) neque erat cur in MENZELIO confisteret MICHELIVS 31), ante quem tot fuerant huius Monorchidis descriptores, & inter eos eximius CLVSIVS atque I. BAVHINVS. 32) Alias etiam icones dederunt LOESELIVS 33) & RVPPIVS 34) non optimas tamen, & nomina PARKINS. 35) MORISON, 36) RAI 37) MERRET 38) PLVKNET 39)

26) *Catal. plant. circa Basil.* p. 23. circa arcem *Birfeck*, vbi a nemine hucusque alia reperta est, & *Pin.*

27) *H. ox.* III. 497.

28) *Catal. plant. extr. Brit.* p. 193. & *Hist. Plant.* p. 1217. cum signo indicante sibi ignotam fuisse.

29) *Theatr. Bot.* p. 1355.

30) *Pugill. stirp. rar. post Lexicon*, cum figuris mediocribus Tab. V. Eadem existant etiam apud RAIUM p. 1216. 1217. & MOR. III. p. 497.

31) in ejus historia novo nomine proposita *nov. gen. plant.* p. 30.

32) cui est *Orchis parva autumnalis lutea* II. 768.

33) *Orchis coleo unico seu monorchis flosculis pallide viridibus flor. pruss.* p. 154. Icon n. 61, an huc etiam referenda *Opbris monophyllos bulbosa* id. p. 180. & *lc.* 57?

34) *Flor. Jenens.* T. II.

35) *Orchis pusilla odorata* *Theatr.* p. 1354.

36) *Orchis odorata moschata sive monorchis* *H. ox.* III. p. 499. quo nomine & CB. & AMBROSINVS vsi fuerant.

37) *Hist. plant.* p. 1217. eod. nomine & *Syn.* III. p. 378. in *Cat. stirp. Angl.* p. 217. nomine PARKINS utitur,

38) *Pin. rer. brit.* p. 87. eodem.

39) SCHEVCHZER 40) vt mirabile fit longe magis, quod omiffa fit a TOVRNEFORTIO, Galliae forte non indigena. Nomen antiquum *Monorchis* efficax & breve videtur; neque malle illud HERMINII quod inposuit CL. LINNAEVS 41)

§. VII.

Paulo propius speculam sed in eodem prato, fictiori tamen loco, nascitur frequens *Orchis odore hirci minor*, cui *Folia* angusta cauli adpressa, *spica* florum laxa odore cimicum, *Cucullus* ita arctus vt trifolium esse iurares, colore aut viridi aut obsolete purpureo, aut misto ex utroque, cum lineis saturatoribus: Duo Petala acutiora latent inter reliqua: *Apices* pallidi; *Barba* trifida ad ovarium reflexa, segmentis lateralibus vno alteroue dente insignibus, medio mucronato, viridis aut ex purpureo virens, punctis in medio rictu purpureis. *Calcar* purpureum parallelum ovario. Hanc speciem num DODONAEVS a) atque CLVSIVS b) descri-

39) *Almag. Bot.* p. 271. nomine CB.

40) eod. It. VII. p. 516. cum charactere.

41) *Flor. Lapon.* n. 317.

a) *Minores testiculi hujus generis* 4. (nempe Morionum) DOD. *pl. Coron.* p. 216. & *Pemptad.* p. 235. videtur ex colore vario, odore ingrato, & quod vix alia Orchis sit, cui hae voces DOD. tribui possint.

b) Pro *Orchide* VI. *Histor.* p. 268. Convenit odor; sed color, & spica arcta, non admodum respondent. Coniunxit tamen VAILLANTIVS. Natae sunt ex stirpe CLV-

scripserint, non satis liquet; de LOBELIO c) vero res extra controuersiam est, cuius prima Icon, neque mala est, habitu etiam reflexo expresso, licet TABERNAE-MONTANI d) figura etiam magis placeat. VAIL-LANTIUS e) non nisi flores dedit. Descriptio praestantissima est RAII f) Caeterum LVGDVNENSES g) CASPAR BAVHINVS, h) IOH. BAVHINVS, i) CHABRAEVS, k) PARKINSONVS, l) AMBROSINVS. m) MORISONVS n) NYLAND o), MAGNOL, p) TOVRNEFOR-TIVS,

C 2

SII, *Orchis odore hirci minor spica purpurascente* CB. IRH. *spica purpurea* H. OXON. III. p. 492. *Orchis Batavica* IB. II. 764. CHABR. p. 250. *Tragorchis batavica Clusii* PARK 1049.

- c) *Tragorchis minor* & *verior* C. Gemmae f. *coriosmites* & *Coriophora* flore instar *cimicum* LOBEL. IC. p. 177.
- d) *Testiculus hircinus* III. *minor*. Icon. omn. stirp. p. 672.
- e) *Bot. Paris* T. XXXI. f. 30. 31. 32. absque nomine. Idem nomine a CB. adcepto describit *Bot. Par.* p. 149. & varietatem addit *flore subviridi*.
- f) *Histor. plant.* p. 1213. *Tragorchis minor flore fuliginoso*.
- g) *Tragorchis minor* & *verior Gemmae* LVGD. 1557.
- h) *Orchis hirci odore minor* PIN.
- i) *Tragorchis minor flore fuliginoso* II. p. 764.
- k) *Sciagraph.* p. 250. eodem nomine.
- l) *Tragorchis minor* & *verior Theatr.* p. 1349.
- m) nomine C. B. *Phytol.* p. 392.
- n) eodem H. OXON. III. p. 491. S. XII. T. 12. f. 10.
- o) *kleene Bockskullekens nederl. kruyrb.* p. 279.
- p) *Bot. Monspel.* p. 192. H. R. M. p. 149. nomine C. B.

TIVS. q) PLVKNET, r) DILLENIVS, s) RVPPIVS, t) LINDERVS u) BVXBAVMIVS, x) TILLIVS, y) ERNDELIVS, z) &c. eius meminerunt, & hi fere in industria priorum adqueuerunt.

§. IIX.

Ad asperas rupes, quae ea prata finiunt, frequens est *Turritis minor*, quae & ipsa videtur descripta a THALIO, a) nomine *Pilosellae filiquatae maioris*. Adcedit locus natalis in aridis, folia ad terram longa & aspera, filiquae & flores. Id vnum non respondet, quod caulem foliis pene carere dicat. Et eo videtur respicere icon b) D. quam CAMERARIUS *minori speciei* adtribuit. Prima a THALIO descriptio est I. BAVHINI,

- q) *Hist. des Pl. aut. de Par.* 508. IRH. eodem.
- r) *Orchis foetida III. f. birci odore minor. Almag. Bot.* p. 271. quo & RAI *Catal. stirp. Ext.* p. 191.
- s) *Cat. Plant. circa Giess. nasc.* p. 85. nomine C. B.
- t) *Flor. Jenens.* p. 239.
- u) *Tournef. Alsat.* p. 44.
- x) *Enumer. plant. circa Hal. nasc.* p. 242.
- y) *Hort. Pisav.* p. 124.
- z) *Virid. Warsaw.* p. 85.
- a) p. 84. neque videtur hanc praetervidere potuisse. Stirpem THALIANAM peculiarem facit C. BAVHINVS, dicitque *Bursae pastoris similem filiquosam maiorem seu maioribus foliis & conjungit Aizoon Telephium LVGD.* p. 1131. cuius icon mala est, descriptio non recedit. Inter stirpes CB. nulla planta reperta est hoc nomine insignita.
- b) *ic. VII. post Thal.*

HINI. c) Eadem macilenta tota obducit *Lichen* in *Alpibus* etiam visus, cui expansio est nigricans, tuberculosa, aliquando in sphaerulas ex cyaneo atras congesta, per quam denso ordine sparguntur scuta magna, variae figurae, rufa, in quibus frequentia puncta nigra absque lente conspicua. Pertinet omnino ad ordinem MICHELII xxxvi. qui adeo adfinis est *Lichen-Agaricis* & inprimis *disci formi punctato nigro* qui in ligno arescente reperitur, vt diuersitatem exhibere non sit facillimum. An *Lichen pulmonarius saxatilis minimus fuluus foliis pulposis* MICHEL. d)

§. IX.

Supra OSTERODAM syluae incipiunt ex Abiete rubra, altae & late patentis. In iis adcliuibus locis, & vbi arbores excisae sunt, *Digitalis purpurea*, & *Chamaenerium vulgare latifolium* vbique nascuntur speciosa pulchritudine. Ad humecta vero viarum, frequens est per omnes *hercyniae* syluas *Cardamine annua exiguo flore*, quam THALIVS nomine *Nasturtii montani maioris* 1) primus descripsit, nisi eadem fuerit *Cardamine Alpina media* CLVSII, 2) quae tamen, cum folia dicatur habere hirsuta & aspera, non penitus respondet. Atque consimilibus locis prouenit *Cardamine IV. Dalechampii* 3) filiquis

C 3

- c) *Herba S. Alberti Barbarea muralis*, de plant. a Divis nomen hab. p. 9.
 d) O. xxxvi. p. 107. n. 2.
 1) *Hercyn. Saxonothur.* p. 79. Icon non mala I. BAVHNI.
 2) PANNON. p. 455. absque icone.
 3) quae omnino videtur primum etiam proponi a THALIO,

filiquis, semine, flore, simillima, sed caule & foliis hirsutis, foliis praeterea imis integris, superioribus non eleganter tridentatis, ut in priori, sed vagis, atque vage incis, pinnis rarius ad pediculos confluentibus. Vulgare etiam hic est *Equisetum sylvaticum tenuissimis fetis*: Tum *Melampyrum montanum floribus minoribus flavis*. Hoc primum a BVRSERO 4) dictum videtur, nomine *Melampyri parvi Alpini*, id enim locus natalis indicare videtur, cum in Iurassi & alpium inferiorum sylvis, & vniuersa Hercynia frequens sit. Idem videtur *Melampyrum latifolium floribus parvis luteis* CELSII apud LINNAEVM. 5) Hanc stirpem pro varietate *Melampyri vulgaris* habet amicissimus LINNAEVS. Verum, proportio diuersissima contrarium videtur indicare. Est nostro habitus ramosior, folia magis nutantia, floris hiatus magis patulus, flos tandem vniuersus altero tanto minor in stirpe etiam proceriore quam est vulgare, & aequabili flauo colore tinctus, qui in vulgari albus est rictu flauo. Quod autem noui generis loco sit proposita olim a nobis, visum est hic rationem indicare. Quum in sylvis Iurassi versus autumnum anni 1734. copiose id legerem, manifesto vidi labium inferius trifidum esse tribus nempe profundis dentibus incisum. Verum *Melampyri* Character

sub *tertia specie sisymbrii aquatici* p. 107. quod iam suspicatus est I. BAVHINVS. Icon elegans pro paruo specimine CAMERARII EPIT. p. 270. pro *Sis Aquatico altero*.

4) ACT. SVECIC. ann. 1724. p. 508.

5) *Flor. Lapon.* p. 240.

rafter a TOVRNEFORTIO, 6) RAIIO, 7) BOERHAEVIO, 8) KNAVITIO, 9) ita erat constitutus, vt labium inferius integrum pro maxima distinctionis nota adesset. Quare existimaui, nactum me esse haud obscuram diuersitatis notam, donec sequente aestate, sed emissa iam irreuocabili scheda, comperii, omnia nostra Melampyra eodem modo labium inferius habere tridentatum, manifestius quidem hoc & vulgatius *latifolium luteum*, & *violaceum* quod & RIVINI Iconibus exprimitur, 10) obscurius illud *coma purpurascens*, 11) verum & id satis etiam manifesto. Quare nouo argumento didici, nunquam alienis oculis videndum esse, nunquam praecipitandas obseruationes, quae a ferioribus annis maturitatem in vsu publicos exspectant.

§. X.

Frequens in iisdem syluis omnibus est *Dentaria heptaphyllos baccifera*, quam vbique fere floribus atque siliquis absque vlla sobolis generatione marcescentibus offendi, baccis vero ex aliquot acinis compactis ad alas foliorum sedentibus. Quae planta quoties superior scapus absque

6) IRH. p. 173. & icon. Characterist. T. 78, D.

7) *Method. plant.* p. 91.

8) *Ind. alt.* p. 236.

9) *Metb. genuin.* p. 108.

10) *monop. Irreg.*

11) cui labium inferius integrum pingitur a TOVRNEFORTIO l. c. & RIVINO.

absque foliis imis pinnatis decerpitur, fit iconi similis, quam pro *Coralloidis alia specie* videmus apud COR-
DVM, 1) & pro *Dentaria angustifolia baccifera* pecu-
liari apud BESLER. *Hort. Eyst.* 2) Ex qua nata est spuria
species, *Dentaria baccifera foliis Ptarmicae* CB. repetita
sed cum asterisco a RAIIO. 3) Obiter etiam notamus in
icone, quae a KENTMANNO communicata, adest in
CORDO pro *Coralloide*, 4) male baccas omissas esse
foliaque terna depicta; DODONAEVM 5) vero stir-
pem CORDI, quae certo nostra est, cum *pentaphylla*,
& *heptaphylla* minus recte coniunxisse: Heluetia enim,
vbi plurima nascitur *quinquefolia* & *septifolia* DODO-
NAEI, caret baccifera, cuius in vniuersum habitus multo
est minor & tenerior, & filiquae, si quidem perficiun-
tur, exiliores.

§. XI.

Sylvas vbi reliquimus, iam proximi oppido CLAVS-
THAL, prata humecta offendimus, in quibus inmen-
sa erat vis stirpis, quae insolita specie oculos perstrinxit,
quam ipsam sequentibus diebus frequentissimam ad riuu-
lum *die Innerste* prope opera metallica, & denuo
GOSLARIAE, semper ad aquas vidimus. Radices erant
graciles, repentes albae, *Caules*, alias erecti, procum-
bebant

- 1) *Hist. Plant. L. II. c. CXI.*
- 2) *Aest. Ord. VII. tab. 12. fig. 2.*
- 3) *Hist. plant. p. 785.*
- 4) *l. c.*
- 5) *Pempt. II. L. I. c. 7.*

bebant saepe admodum ramosi, glabri caeterum, teretes & striati. *Folia* virentia varia, ima subrotunda, angulosa, paucis dentibus incisa, subhirsuta: haec ex radice ante natum caulem, & ad laterales stolones. In imo caule alia, *Barbareae* foliis adfinia, praeter bracteam latam sinuatam recipientia aliquot graciles pinnae ad pedunculum eundem, haec glabra. Superiora denique glabra, fature virentia, ambitu dentato: vltima integra. *Flores* copiosi ad summos ramos non adpressi caulibus, sed vagi magis. *Calyx* quadrifolius, pallens, minor petalis. *Petala* quatuor subrotunda lactea. *Siliquae* sparsae & a caule recedentes, vnciales & vltra, seminibus incrementibus distinctae, vt pene articulatae videantur. Quae cum viderem, a *Turritide vulgari ramosa*, cuius fere faciem prae se fert, distinxit facile, foliis & flore maiori: *A Leucoio verno perenni albo*, cui adfinis videbatur aliquo modo, foliis glabris & pinnatis tenuibus. In scriptis Botanicorum duae obuiaae sunt stirpes nostrae similes. Altera *Thlaspiis generibus cognata planta* THALII, 1) cui coniungo *Nasturtium montanum* SCHWENKFELDI 2) *Nasturtium Barbareae foliis* C. BAVHINI 3) PARKINSONI 4) RAII, 5) *Nasturtium Alpinum Barbareae foliis* BURSERI apud C. BAVHINVM, 6)

1) *Hercyn.* p. 122.

2) *Stirp. Siles.* p. 145.

3) *Pin.*

4) *Theatr. Bot.* p. 828.

5) *Catal. stirp. cxtra Brit.* p. 188. *Hist. plant.* p. 817. cum Allerisco.

HINVM. 6) Atque de hac *Thaliana*, omiffa a recentioribus, neque vifa RVPPIO, DILLENIO, LOESELIO &c. dubium nullum erat, quin ipfa ftirps noftra effet. Verum in recentioribus fcriptis offendi *Turritidem minorem foliofam* PETIVERI apud RAIVM, 7) quae foliis imis hirsutis, fuperioribus glabris, filiquis a caule abfcedentibus, noftrae fatis videbatur adfinis. Sed Icon *Brassicae spuriae exilis hirsutioris subrotundis foliis caule magis folioso* PLVKNETI 8) admodum a noftra recedit, foliis rotunde dentatis, & habitu erecto, ita vt fi adiungas hirsutiem, fimilior fit *Turritidi minori*. Quare cum *Nasturtii* nomen ferri non poffit, *Sifymbrii* nomine infigniendam existimaui, quo *Turritis vulgaris ramosa* ob fparsas filiquas referenda videtur. Licet, vt veram fatear, limites *Leucoii*, *Hesperidis*, *Sifymbrii*, *Eryfimi* & *Erucae*, non ita conftituti videantur, vt certas diftinctionis notas fubpedirent. Dixi itaque *Sifymbrium palufre album, foliis imis Barbareae, reliquis integris dentatis*.

XII.

In iisdem elatioribus, fed humidis tamen prae-
tis frequens nascitur ARNICA, quam in fasciculos colligatam fub fenestris aedium ubique per fyluam hercyniam ficcari vidimus. Semiflofculi in ea semen habent pappo coronatum, quare a *Doronici* genere ad *Solidaginem* remota eft a VAILLANTIO, 1) & eandem ob

6) *Prodr.* p. 45. ex *Austria*.

7) *Synopf.* p. 294.

8) *Almag. Botan.* p. 70. & T. 80. f. 2.

1) *Solidago foliis oblongis nervosis plerumque coniugatis* *Memoir, de l'Acad. des sc.* 1720. p. m. 380.

ob rationem in proprium genus constituta ARNICAE nomine a Cl. MOEHRINGIO. 2) Quae eadem ratio *Doronicum latifolium magno flore* iunget *Solidagini*, contra quam visum est VAILLANTIO, 3) vti repetito in Alpibus Helueticis obseruavi. In hac stirpe a CLVSIO & IOHANNE BAVHINO, quod rarissime fit, & a LINNAEO dissentire cogimur, qui omnes duas faciunt huius stirpis species. Et CLVSIVS quidem, in *Pannonicis* proponit *Doronicum Austriacum IIII*. 4) caule in summa parte ramoso, foliis plantagineis modice acuminatis, idque coniungit cum stirpe SIMLERI, 5) *Mutterwurz* dicta, in Heluetae alpinis & subalpinis pratis frequente. Idem in magno opere, iconem eandem pro *Doronico Pannonico VI*. 6) cum alia descriptione ponit, descriptioni vero Austriaci quarti, nouam addit iconem, folia exprimentem acutiora, atque florem vnicum, altero tamen ex ala folii subnascente. In quibus euident est, optimum Virum non satis sibi constare: Hoc etiam caput cum festinatione aliqua scriptum esse, vel inde adparet, quod sub finem *Quartum*

D 2

- 2) *hort. priuat.* p. 106.
 3) *l'c.* p. 390.
 4) *Pannon.* p. 520. & *ic.* p. 522. vt absque iusta ratione moueat I. BAVHINVS alienam iconem *Doronici* ferrati adpositam esse, ea enim ad IIII. spectat, ipso titulo id indicante.
 5) *de Vales. & Alp.* p. 333. quae tamen omnia ex ARETHII, ciuis mei, Itinere per *Stockborn* & *Nessum* montes exscripta sunt, exp. 234. b. apud CORDVM editionis GESNERIANAE.
 6) *Histor. Plant.* p. xviii.

tum *Doronicum* 7) cum SIMLERI stirpe coniungat, quod nempe quartum fuerat in Pannonicis, in historia num quintum an sextum sit, non satis liquet, quartum certe non est.

IOHANNES BAVHINVS descriptionem *Doronici Quarti in Pannonicis*, & V. in *historia*, receniet sub titulo *Doronici Germanici foliis binis ex aduerso nascentibus villosis*. 8) *Doronicum* vero nouum Pannonicum VI. cum stirpe MATTHIOLI & omnium Auctorum coniungit, nomenque facit *Alismatis Matthioli siue Plantaginis montanae*. 9) Vbi liquido adparet, a stirpe MATTHIOLI & aliorum scriptorum, male separari *Doronicum Quintum* CLVSII in historia (vt quod in Austria, Francofurti & in Belgicae montibus nasci testatur CLVSIVS) & coniungi cum stirpe peculiari Hungarica. DALEVS certe ita secutus est CLVSIVM & IOH. BAVHINVM, vt *Doronicum germanicum* & *Arnica officinarum* 10) suspectum habeat naturae venenatae; *Alisma* 11) vero officinarum pro egregio vulnerario laudet, excitatis locis in EPHEMERIDIBVS NAT. CVR. 12) manifesto de Arnica agentibus. Cl. LINNAEVS vltimo loco causam egit CLVSII & IOHANNIS BAVHINI, & duas stirpes fecit aliam monanthon, 13) foliis acutis, quam *Doronicum foliis lanceolatis* vocat, & coniungit cum

7) p. XIX.

8) *Hist. Vniv.* III, l. xxv. p. 19.

9) *ibid.* p. 20.

10) *Pharmacolog. suppl.* p. 51.

11) *ibid.*

12) FEHR. Dec. I. Ann. IX, & X. Ob. II. cum Ic.

13) *Flor. Lapon.* 309.

cum Alismate IOH. BAVHINI, & cum *Doronic* VI. *Clusii*, sed praeterea cum eodem *Doronic* III. in *Pannonicis* quod in *historia* V. est. Aliam vero speciem facit polyanthon foliis obtusioribus, quam dicit *Doronicum foliis oblongo ovalibus*, 14) eamque absque CLVSIANO synonymo cum stirpe MATTHIOLI 15) SCHEVCHZERI 16), RVPPII 17) cum Arnica nempe officinarum coniungit. Quae in re vim infert optimus LINNAEVS CLVSIO, qui *Doronicum* suum V. *Germanicum* nunquam monanthon descripsit, sed ramis aliquot in summitate, neque depinxit etiam. Deinde CLVSIANVM *germanicum in Austria, Belgio & Francofurti* nascens auellit a stirpe vulgata Germaniae RVPPIO, SCHROEDERO, MATTHIOLO & SCHEVCHZERO dicta, & peculiarem facit summarum alpium. Videtur omnino CLVSIANA enarratio confusionis habere aliquid, *Iohannes* vero BAVHINVS stirpem V. CLVS. in *histor.* exscripsisse sibi non cognitam; & plantam ramosam sibi visam, cum ramosa etiam VI. CLVSII pro distincta posuisse. Neque enim facile stirpes multiplicat, nisi quando post alios loquitur. LINNAEVS tandem varietates duas ante oculos habuit. Nos ipsi in *Gotthardo M. & Valle Vrserana* *Doronicum* vidimus monanthon, foliis ad caulem aut minimis aut nullis, humile, foliis acutis asperioribus. In humilioribus vero *Vallis Haseliae*, & in sylua hercynia, *Doronicum* caule ramoso folioso multifloro, fo-

D 3

liis

14) *Flor. Lapon.* 304.15) *Alisma*, ed. 1565. p. 933. 934.16) *It.* I. p. 36. cum nomine CB.17) *Flor. Ienens.* p. 141.

liis mollioribus obtusis, plantagineis. Sed facillime per omnes intermedios 18) gradus demonstrare possumus, eandem esse stirpem quae in editis & frigidioribus uti fieri solet, aliam faciem induit ab ea, quam in riguis vallibus prae se fert. Quare cum CASPARE BAVHINO & VAILLANTIO, utramque stirpem CLVSII coniungendam esse censemus, & utramque praeterea LINNAEI, in admittendis varietatibus alioquin non facilis Botanici.

§. XIII.

Vberime in eisdem pratis prouenit *Bistorta*, quam ab omni aeuo in duas species distinxerunt, praeunte iam ciue nostro BRVNFELSIO: 1) atque ita definiuerunt, ut alia radice magis complicata, folio vero planiori esset, qualis est icon CAMERARII 2) alia vero radice minus intorta folio vero rugoso & sinuato qualem pulchre expressit DODONAEVS. 3) Verum quando *Bistortae* exemplaria ex *Iurasso*, ex *Alpibus* variis, ex humidis ditionis *Bernensis*, ex *Bruetero* & *sylua hercynia*, vario loco

18) Aliquando enim Alpina specimina biflora aut triflora sunt, alias in humilioribus vallibus nascuntur uniflora. Folia etiam omnia neruosa, acumen per infinitos gradus variabile habent.

1) Foliis rugosis *Naterwurz dar münlein* I. p. 62. foliis vero planis *icon prior* p. 61. absque nomine.

2) ex GESNERIANIS *Epit.* p. 683. descriptio vero sinuata habet.

3) *Hist. Plant. Pempt.* III. L. I. c. IX. p. 332. bene, quae icon eius est LOBELIVS *Icon.* p. 292.

loco & tempore lecta confero, fateor, me quidem veram diuersitatem non reperire. Folia alias plana, amplissima & pedalia, exigua alias & plicata. Radix aut recta aut semel, bis, ter intorta, statura denique variant. Sed ita, vt alias plana folia cum 4) simplici radice (in BRVCTERO M.) alias folia finuata cum radice ter intorta visa sint. 5) Quare valde vellem veras & interiores diuersitatis huius notas edoceri.

§. XIV.

Altera die obiimus operas metallicas, atque in pratis circa CLAUS THALIAM, praeter *Violam tricolore* *repentem*, frequens vidimus GERANIUM, de quo dudum multa fuit nobis dubitatio. Habitus ipsi est pene qui *fusci*, foliis semper in lobos ad dimidium sectis, nunquam ad pedunculum vsque, *floribus* binatis, *calyce* glabro, aut subhirsuto, aut hirsutissimo, magna enim varietas etiam in eodem specimine est: *Petalis* ambitu rotundo, purpureis perpetuo sed vel obsoletis magis, vel saturatoribus, nunquam coeruleis, picta lineis aliquot tinctioribus, umbilico albo; *Staminum* apices cyanei sunt; *Tubae* reflexae fissae purpureae, *Capsulae* monospermae vna cum rostris hirsutae. Hanc speciem in vniversa heluetia vidi, nempe ad *Birsam*, & *Suzam* in valle *Delemontana* & *S. Imier*, prope *Bernam* in prato quodam adiacenti balneo exteriori, in *Argouiae* sepibus vdis, in *M. Boezberg* supra *Brugam*. in subalpinis ad *Thermas Leucenses*,

4) qualis fere est Icon prior BRVNFELS Ic. p. 61.

5) qualis icon est MATTHIOLI p. 946.

censes, in montanis circa *Candersteg*. Deinde in omni sylua hercynia in pratis, & *Gottingae* in prato inter sylvas *Heimholz* & *Gottingerholz* vberime. Francofurto idem etiam misit D. D. SÈNKENBERG, semper ex loco palustri, & humecto. Vt facile adpareat, vulgarem & late nascentem stirpem esse. Quo magis mirum videri possit, difficillime eam extricari, atque ab adfinibus distingui posse. Ab eo quidem quod *Gratia Dei germanorum* dicitur. 1) distinguitur facile foliis simplicioribus, non ad pediculum adeo sectis, floribus neque coeruleis, neque pictis, minoribus denique. Loci certe natalis ratio efficit, vt necessario huc pertineat *Geranium batrachoides Dodonaei flore purpureo magno* THALII. 2) *Geranii tertia species similis montanae GESNERI*, 3) quam cum bistorta frequentem nasci dicit, & *Geranii montani species foliis asperioribus quae mas eiusd. in append.* 4) (ibi vero prior species, qua haec mas asperior esse dicitur, videtur ad *Geranium phaeum siue fuscum* 5) referri debere)

Gera-

- 1) In *helvetia* hoc sponte nasci, & CB. in *Basil. catal.* p. 89. & IB. III. p. 476. adfirmant. Nobis nunquam spontaneum visum est. Quare cum Fratres optimi hoc in *Helvetia* ponant, dubitare licet, an non idem Ipsi viderint quod nos adeo frequens inuenimus.
- 2) p. 44. loco natali eodem. vidit & albo flore.
- 3) *hort. Germ.* p. 260. in pratis vdis cum Bistorta.
- 4) *app.* p. 292. 6. hoc DILLENIVS in *Hort. Eltbam.* ad suum palustre flore sanguineo refert.
- 5) quod foliis est hirsutis & simillimis nostro, sed minus asperis, neque omitti potuit a GESNERO, cum in *Heluetia* non sit infrequens.

Geranium alpinum SCHWENKFELD 6); *Geranium Batrachoides parviflore* BVRS. act. Suecic. p. 532. ex fyluis Heluetiae; *Geranium batrachoides maximum minus laciniatum folio Aconiti* IOH. BAVHINI 7), SCHEVCHZERI 8) forte & reliquorum. *Gruinalis pratensis maxima folio aconiti minus profunde laciniato* RVPPH. 9); *Geranium Batrachoides montanum* RAI 10) & *montanum nostras* 11) eiusdem, cuius etiam descriptio simillima. Neque videtur fieri posse vt diuersum sit *Geranium Batrachoides alterum* 12) CLVSII, cuius & icon & descriptio conuenit, cum praeterea vix potuerit nostrum effugisse notitiam diligentissimi viri. Verum inde deducta iunt synonyma multa, quorum aliqua vix videntur admitteri

(6) *Stirp. Siles.* p. 85.

(7) qui & ipse cum Bistorta nasci dicit & descriptionem exhibet simillimam. Ex eo habet CHABRAEVS. p. 487. Monere debemus quod I. BAVHINVS Clusianam stirpem nunquam viderit, quare sibi obseruatam pro noua proposuit absque synonymo.

(8) *It. Alp.* p. 512. plane ex eisdem pratis, ubi nostram, & ego & I. GESNERVS, & HVBERSVS noster saepe legimus.

(9) *Flor. Ienens.* p. 103.

(10) *Cat. Stirp. Angl.* p. 129.

(11) *Hist. Stirp.* p. 1062. optima descriptio, & *Synops.* III. p. 361. Stirpem suam in *Historia* cum dubii signo, in *synopsi* iam certior coniungit cum CLVSIANA. Ex eo MILLERVS.

(12) *Pannon.* p. 417. & *histor.* p. IC. & C. Icon equidem folia habet profunda & fere ad pedunculum diuisa, quod & RAI dubium fuit. Sed locus natalis alpinus & floris color & foliorum ratio reliqua conueniunt.

mitti posse. Huc nempe *Geranium batrachioides rubrum minus* CAMERAR. 13) Forte & III. eiusdem. 14); *Geranium sanguinarium* TABERNAEMONTANI 15); *Geranium Batrachioides aliud folio Aconiti nitente* I. BAVHINI 16); *Geranium Batrachioides maximum folio Aconiti nitente* CHABRAEI. 17) *Geranium Batrachioides aliud* I. BAVH 18); *Geranium Batrachioides minus* PARK. 19) *Geranium Batrachioides folio Aconiti* MORISONI 20); & forte multorum aliorum, de quibus minus certos esse licet. Sed miscet hic C. BAVHINVS 21) cum stirpe CLVSII exquisitis verbis excludentis coeruleum colorem, varietates flore coeruleo, & coeruleo & albo, sicque suspicionem mouet haud leuem, ipsum non satis a *Gratia Dei Germanorum* hoc nostrum distinxisse. Quare neque C. BAVHINI neque TOVRNEFORTII 22) neque RVPPII 23) neque TILLII 24) neque LINNAEI 25) stirpem ad

(13) *Hort. Med. Phil.* p. 66.

(14) in *Epit.* p. 602. exhibitum pro *Gratia Dei*, sed foliis parum diuisis nostro propius.

(15) *Icon* p. 62. fere ad CLVSIANAM.

(16) III. p. 476. plane ex Clusio, nulla sua obseruatione,

(17) p. 487.

(18) *Font. Boll.* p. 206.

(19) *Theatr.* p. 704.

(20) *H. oxon.* II. p. 514. ex CLVS. nomine CB.

(21) *Geranium Batrachioides folio Aconiti Pin.*

(22) IRH. eodem nomine.

(23) *Gruinulis pratensis foliis Aconiti Ranunculiue, flor. Ienens.*
p. 103.

(24) *hort. Pisan.* p. 66.

(25) *Geranium petiolis bifloris, foliis peltatis multiferis, caule erecto*

ad nostram referre ullo modo possumus, qui omnes eandem tamen CLVSII stirpem suae coniungunt. Tandem & id fateri debemus, nullas nos habere notas satis euidentes, quibus a nostro separemus *Geranium palustre flore sanguineo* DILLENII 26) VOLCAMERI, 27) HOFMANNI, 28) Calyx enim & capsulae glabrae non videntur sufficere, radix, folia & flos & locus natalis conueniunt. Cogimur ergo ab eruditis quaerere, primo, An detur *Geranium Batrachioides folio Aconiti coeruleo flore*, diuersum a *Gratia Dei* quod & a nostro diuersum dici queat; deinde, qua ratione a nostra diuersa sit stirps DILLENII.

§. XV.

In cliuis sterilibus & lapidosis, qui fluuiolo *die innerste* inminent, & ad arenosa viarum prope aceros lapidum tritorum, qui metallo omni iam priuati sunt, tum *Goslariae* similibus locis, magnus prouentus est *Alfines saxatilis* & *multiflorae capillaceo folio*. Hanc primus,

E 2

fed

erecto, flor. Lap. 266. ponit colorem ordinarium coeruleum, & admittit varietates ex albo, neque minus coniungit suam cum CLVSIANA & RAIANA stirpe.

(26) *Hort. Eltham. p. 160. T. 134. Geranium Geranii haematodis folio & facie C. G. nov. sp. p. 55.*

(27) *Flor. Noric. p. 186.*

(28) *Delic. sylv. Flor. Altdorff.* Reliqua synonyma a nostro non recedunt, uti icon *Geranii sanguinarii maioris* H. EYSTETT. *Cl. Vern. Ord. herb. I. T. IX. f. 2.* & aliud GESNERI. CLVSIANVM vero *haematodes alterum* omnino aliud videtur a *Batrachioide altero*, *Pann. p. 422. & histor. p. cii.*

sed breuiffime, descripsit THALIVS, 1) & dixit *Alfines minoris aliam adhuc speciem*. BARRELERIVS, 2) iconem dedit *Anthyllidis Lychnitis annuae seu minoris angustifoliae flore albo*, quae nostram satis bene exprimit. HERMANNVS 3) *Alfinen glabram tenuissimis foliis floribus albis* vocauit, aliamque dedit Iconem. Tertiam PLVKNETIVS, 4) sed minus laudabilem, dixitque *Alfinen caryophylloiden tenuifoliam flore albo punctato*. Quartam MAGNOL 5) sed absque flore, cui est *Alfina Saxatilis Laricis folio minor & minori flore*. Quintam & perfectissimam VAILLANTIVS, 6) *Alfines saxatilis & multiflorae capillaceo folio* nomine, quo & TOVRNEFORTIVS 7) & GARIDELLVS 8) vsi sunt. Alia etiam nomina habent 9) RAIVS, BOCCONE 10) TOVRNEFORTIVS, 11)

(1) p. II. lin. penult.

(2) Stirp. Gall. Hispan. Ital. ic. 580.

(3) Parad. Batav. p. 12. bené.

(4) Almag. Botan. p. 22. & T. 7. f. 3. inde RAI. III. p. 498.

(5) Hort. Reg. Monsp. p. 11. & ic. eo nomine usus est TOVRN. in IRH. TILL. hort. Pif. p. 8. & ipse MAGNOL Nov. Char. p. 259.

(6) Botan. Paris. T. II. f. 3.

(7) IRH.

(8) hist. des plant. aut. d' Aix. p. 25.

(9) *Alfina pusilla pulchro flore tenuissimo nostras seu saxifraga caryophylloides pusilla flore albo punctato* Hist. plant. p. 1033. syn. III. p. 350.

(10) Plant. ex sicil. p. 22. Tab. 12. *Alfina Bononiensis non aculeata*, iuxta VAILLANTIVM, verum icon vix adgnoscur, neque nostra planta, etiam senex, aculeata est, neque fo-

VS, 11) SCHEVCHZER, 12) DILLENIVS 13). Differt elegans haec plantula ab *Alfine tenuifolia* I. BAVHINI 14) flore maiore, caule magis ramoso, & ramis adeo frequentibus, vt iuniorum foliolorum copia, non foliorum coniugatorum adeo, sed multiplici penicillo congestorum speciem prae se ferat. Ab *Alfine Alpina iunceo folio* C. BAVHINI, siue *Auricula muris tenuissimo folio pulchro flore* IOH. BAVH. 15) flore longe minore, foliis brevioribus minus rigidis & minus congestis. A *Tunica Alpina* BVRSERI 16) toto habitu & caractere, ea enim stirps ad Knawel ad cedit alio loco dicenda.

§. XVI.

Sub *Cellerfelda*, in syluis quae supra *Goslariam* sunt, & in omni Hercynia sylua, frequens est Filicina planta, in peculiaribus cauliculis ad propria folia semen ferens

E 3 quam

lia habent latitudinem qua pinguntur apud AMBROS (quem pungere videtur BOCCONE) nomine *Alfines spinosae minimae montanae* Phytol. p. 17.

11) ex BOCCONE.

12) *Alfine Alpina minima glabra* It. Alp. II. p. 129. quod nomen C. BAVHINVS diuersissimae stirpi inposuerat, *Lychnidi* nempe *saxifragae, alpinae glabrae pumilae* PLVKNETI.

13) *Spergula Caryophylloides tenuifolia* Catal. Plant. circa Gieß. p. 58.

14) III. p. 364.

15) III. p. 360.

16) in *herb. vivo* C. BAVHINI, & forte *Caryophyllus saxatilis, Polygoni minoris foliis & facie, floribus albis, tanquam in umbella positus* BVRS in *Act. succie* 1724. p. 507.

quam *Aspleni-syluestris* nomine primus descripsit & com-
mode depinxit TRAGVS: 1) Eam in his ipsis syluis in-
uenit THALIVS, 2) & *Struthiopteridem* CORDI vocauit,
atque vix excusabili constantia adseruit a stirpe GESNE-
RI 3) & TRAGI diuersam esse. *Goslariensis* enim planta
cum nostra *Bernae* perquam vulgari in omnibus con-
uenit.

In iisdem syluis nascitur *Filix Lonchitidi adfinis*,
IOH. BAVHINI, quam pro noua proposuit C. BAVHI-
NVS, 4) cum extra dubium positum sit eandem esse
Filicem feminam asperam GESNERI: 5) *Filicem marem ter-
tiam spinosam seu aculeatam* THALII 6) *Filicem spinosam
seu aculeatam* SCHWENKFELDI. 7)

Vulgaris in vniuersa hercynia est *Filix mas non
ramosa petiolis tenuissimis & tenuissime dentatis* CASP.
BAVHINI, 8) quam esse *Filicem feminam mollem* GES-
NERI, 9) *Pteridion masculum* CORDI 10) *Filicem marem
secun-*

1) *herbar.* p. 550.

2) p. 119.

3) GESNERVS CORDIANAE *struthiopteridi* iconem & no-
men TRAGIANI *Aspleni* iunxerat, CORD. *bist.* L. II.
c. 179. p. 171, hunc adcurat THALIVS & quod diuersissi-
mas stirpes miscuerit notat; sed pro GESNERO descriptio-
nes, & ipse locus natalis loquuntur.

4) *Filix aculeata maior* PRODR. p. 151.

5) *hort. app.* p. 292. b.

6) p. 43.

7) *Stirp. Siles.* p. 78.

8) *Cat. plant. circa Bas.* p. 99. & PIN.

9) *Hort. Germ. app.* 292. b.

10) *bist.* L. II. c. 175. est enim diuersitas non ramosae, quare
nolimus

secundam teneriorem & molliorem THALII II) pene certo affirmamus.

Sed & *Dryopteris siue ramosa minor* & *Filix femina minor Thalii* 12) quae *Pteriadion Cordi*. 13) *Filix femina minor laeuior candidiorque* GESNERI 14) *Filicula saxatilis parua & elegans* CAMERARII, 15) *Filix muraria seu minor* SCHWENKFELDI; 16) *Adiantum folio filicis* CASP. BAVHINI 17) hic prouenit. Quae teneritate quadam fragili, diuisione terna, raris, neque pinnatis, sed rutae murariae similibus lobulis, vltimisque acute incisis, punctis flauis creberrimis distinguitur.

§. XVII.

In eadem sylua, & in Hercyniae nemoribus, tum circa *Gottingam* frequens est *Lactuca syluestris flore luteo*, quam repetito examinatum, vidimus habere *calycem* tubulatum, qui simplex videri possit, licet ad basin duo paria squamarum adcedentia habeat, *semen* vero latum nigrum compressum, vtrisque acuminatum, quod pappum gerit in *stipite* notabili. Is tamen stipes in
iuni-

nolim cum THALIO ad *Adiantum album filicis folio* referre quae ex genere ramosarum est.

(11) p. 43.

(12) p. 43.

13) L. II. c. 176. p. 170.

14) *Hor. Germ. app.* 292. b.

15) *Hort. Med. & Phil.* p. 60.

16) p. 78.

17) *Cat. Basil.* p. 98. & PIN. docente *Herbaris viuo*.

iunioribus stirpibus lactucarum omnium adeo brevis est, ut vix distinguatur. Qua in aetate, cum squamulis ad basin minimis, obseruata esse videtur Lactuca nostra a Cl. MARTYN, 1) indeque nata occasio nouo creando generi.

Suillus etiam in ea sylua visus est, bulbo crasso purpureo reticulato, Pileo ex ochroleuco subfusco, Poris minutissimis ochroleucis. Substantia & lamellae albae, coeruleum colorem cito induunt quando laeduntur. *An Suillus crassus superne fuluus & leuis, inferne luteus pulpa rosea pediculo ex fuluo subrubente & velut reticulato*, MICHELI. 2) Difficile dictu, suilli enim etiam magis quam reliqui fungi colorem per aetates mutant.

§. XVIII.

Circa *Goslariam*, qua ad ad cuniculos montis *Rammelii* iter fecimus, frequens est *Statice*, quam ad pagum *sieber* supra *Herzbergam* denuo vidimus. Elegans etiam *Caryophyllus* ibi nascitur, quem primus descripsit CLVSIVS, *syluestris septimi* nomine; 1) novam vero descriptionem nouo cum nomine dedit RAIVS, 2) historiam eius perfecit tandem DILLENIVS. 3) Multi flores

1) *It. Phil. Trans.* n. 407. p. 22.

2) *nov. gen. plant.* p. 129.

1) *Hist. plant. rar.* p. 285.

2) *Caryophyllus minor repens nostras*, *hist. plant.* p. 988. & *Syn. III.* p. 335.

3) *Hort. Elbam.* p. 402.

rus est. Petala pulchre purpurea sunt, inscripta ad vnguém circulo satore admodum purpureo, vltra quem frequentia puncta alba; Apices subcoerulei. *Caryophyllus humilis flore vnico* 4). CASP. BAVHINI caule est erecto vnifloro, nudo, foliis angustissimis ad laricina adcedentibus, flore purpureo puro, radice maxima brachiata, a nostro diuersissimus & heluetiae indigena. Hunc *Goslariensem* magna copia extra *Wernigerodam* vidimus, similibus locis arenosis & iuxta vias publicas. *Vulnerariam flore ochroleuco* hic & circa *Göttingam* aequae vulgarem atque luteam illam. Videtur de *Lagopodio flore albo* 5) TABERNAEMONTANI dubitare IOH. BAVHINVS, 6) quum notet descriptionem ob omissum locum natalem: Sed huc omnino referimus. Cum mucrone vexilli carinae & alarum purpureo, frequentem circa *Thermas Leucenses* vidimus, sed *albo penitus flore*, quam videtur IOH. BAVHINVS ex *Gotthardo M.* habuisse.

§. XIX.

Vitis *Goslariae* venis Vitrioli natiui & metalli misti ex Plumbo, Argento, Cupro & Sulfure, tum vberima minerarum omnis generis collectione SCHLVTERIANA, iis tandem fabricis quibus sulphur ex pyrite excoquitur, *Harzburgum* petiuimus ad pedem Montis
Bru-

4) huic stirpem suam coniungebat RAIVS. l. c.

5) Icon. p. 525.

6) *hist. plant. univ. II. p.*

Bructeris situm, ita tamen vt lenta adcliuitate per montanam planitiem dumetis obsitam, ad verum demum montem sero perueniatur. Ipse Mons, vt qui a palude dictus sit, vliginosus est totus, syluis nudus, circa verticem congestis absque ordine lapidibus, interceptisque haud modicis foueis molestus. Vertice nudus & lapidosus, vndique libere oculos late per vrbes agrosque errantes dimittit. In eo culmine commodum exstructa est casa, ad nocturna frigora arcenda perquam necessaria iis, qui solius spectaculi gratia montem conscendunt. Altitudo rudi aestimatione, quae *Iurassifere*, neque recedunt obseruationes Geometricae, est autem ea ad bis mille pedes Rhenanos. Descensus inde rapidus ad *Ilfenburgum*, quo paucis admodum horis descendendo peruenitur per syluas abiernas. Stirpes paucissimae Alpinae, sed aliae quaedam nostris inuisae, insolita sua pulchritudine mihi gratissimae fuerunt.

§. XX.

In primis nemoribus prope *Harzburg*, *Anagallis lutea nemorum*, in planioribus hic terrarum rarior, & *Dentaria baccifera* frequens est. Verum ad vias passim procumbit & serpit *Veronica supina Teucris folio*, foliis suis rarioribus, rotundioribus, & amplioribus, floribus minus conspicuis rubellis ex alis foliorum erumpentibus, ouariis valde latis & compressis, caule humum non relinquente se distinguens a *rotundifolia minori*. Eam COLVMNA pulcherrime depinxit & nomen dedit *Alyssi Dioscoridis montani* 1) cuius Iconem

1) *Ecpbr. stirp. rar.* L. I. c. 121. p. 286. Ex eo plerique alii, inde

in peruetusto codice visam non recedere a stirpe sua ad-
 feuerat. Alia icon est RIVINI in posterioribus tantum
 exemplaribus 2). Non in Italia solum, sed & in Germa-
 nia nasci, diligentia IVNGERMANNI 3) RVPPHII 4), DIL-
 LENII 5) docuit, in Anglia etiam prouenit RATIO 6) teste.
Heluetia quidem, & *ager Parisinus* ea carent.

§. XXI.

In iisdem humilioribus fyluis non solum *Pyrola folio
 mucronato serrato*, in vniversa Hercynia fylua frequens,
 F 2 fed

inde enim nata *Chamaedry spuriae adfinis rotundifolia
 scutellata* C. BAVHINI. *Alyssum montanum* COL. PARKINS.
 p. 590. *Veronica rotundifolia scutellata aut biseutata bederae
 folio* H. OXON. II. p. 321. PLVKN. *Almag. Bot.* p. 334. *Veronica
 supina Teucrii folio* ELEM. BOT. MAGNOL. H. R. M.
 p. 203. IRH.

- 2) *Veronica procumbens.* Monop. Irreg.
- 3) nulla enim alia stirps ab eius excessu in Germania visa est,
 cui conueniat nomen *Chamaedryos bederaceae* siue *Teucrii
 pratensis bederacis foliis* HOFM. ex IVNGERMANNO.
 Quare neque *Chamaedrys spuria bederacea* siue *Scutellata
 repens* C. B. & RAII *hist. plant.* p. 847. vera & distincta
 planta erit.
- 4) nomine TOVRNEF. *flor. Jenens.* p. 197. habet & GE-
 MEINH. *fl. Laub.* p. 41.
- 5) eodem nomine *Cat. plant. circa Giess* p. 92.
- 6) cui est *Chamaedrys spuria foliis pediculis longis insidentibus
 Cat. stirp. Angl.* p. 64. *hist. plant.* p. 250. cum descriptio-
 ne aucta: In *Syn.* vero II. & III. p. 281. *Veronica Chamae-
 dryoides foliis pediculis oblongis insidentibus.*

sed pulchra etiam species illa *scapo uniflora* satis copiose nascitur, in syluis supra *Wernigeroda* denuo visa, sed in Patria mea rarissima. Primus eam depinxit CLUSIUS cui *Pyrola minima* 1) est. Altera Icon est BESLERI 2). Tertia RIVINI 3), omnes satis bonae; vltima etiam stamina habet, sed diuersa ratione ab ea quam proposuit LINNAEVS 4). Habet enim RIVINVS 1. 2. 2. 3. 2. LINNEVS 1. 2. 3. 1. 3. Observationes meae pro LINNAEO faciunt, sed in iis minutiis procul dubio aliquid sibi permittit Natura. Hoc vero difformitatis genus in floribus rarissimum est, nisi staminum numerus a numero segmentorum floris differat, vt in octostemonibus.

§. XXII.

Paulo altius in Montis *Winterberg* syluis primum visa *Trientalis* CORDI, nunquam nos deseruit in toto monte *Bructero*, gratissima comes, in Heluetia, Gallia, Italia, nunquam visa, & citra quinquagesimum gradum nullibi proueniens. . . Descriptio LINNAEI omnino conuenit. *Caulis* simplex, ligulas foliaceas exiguas primum, in vertice vero maiores, tandemque in vera folia auctas producit, folia vero ad nouem vsque numerant. *Petiolos* vniifloros & simplices & binos frequenter vidi. *Flos* plerumque septemfidus, vt raro aberret, *calyce* septifido purpureo, *petalo* rotato plano exterius sub purpureo

- 1) *Pannon. p. 508 hist. plant. rar. p. cxviii.*
- 2) *Hist. Eyst. Class. Vern. Ord. XI. T. 12. f. 2.*
- 3) *Pentapet. Irreg. T. ult. Pyrola flore singulari.*
- 4) *Flor. Japon. 157.*

pureo intus lacteo. *Stamina* septem aureis apicibus, globosis. Tuba simplex vnica. Elegancia stirpis facit, vt synonymorum historiam addere visum sit. Breuissima descriptio est inuentoris CORDI 1), a quo *Herba Trientalis* dicta est; bona & vberior THALII 2) tertia (CHWENKFELDI 3). CASPARVS BAVHINVS pro noua proposuit, *Pyrolam Alfines flore Europaeam* 4) dixit, & pro more suo fecit *maioiorem & minorem*, maiorisque dedit iconem bonam, primamque. Sed folia & vniuersus habitus *Psyllii minoris* quod idem BAVHINVS depingit alibi 5), ita se habent, vt capitula squamosa descriptionis, & fructus mori figura in icone, non persuaserint LINNAEO, aliam esse stirpem a nostra *Trientali*. Frater IOH. BAVHINVS Cordi nomen retinuit 6). CHABRAEVS indigna simia, *Herbam Trientalem pyrolae speciem secundum quosdam* 7) vocauit. PARKINSONVS pro *Pyrola Europaea Alfines flore* 8) figuram nimis serratam dedit, ipsissimam vero *Casparis* BAVHINI iconem quae *Trientalem* exprimit pro *Pyrola brasiliiana Alfines flore maiori & minori* 9). Nomen CASPARIS BAVHINI

F 3

reti-

- 1) *Sylv. obseruat.* p. 222. a.
- 2) *Αλσιανθεμον* p. 15.
- 3) *Stirp. Siles.* p. 17.
- 4) *Prodr.* p. 100.
- 5) *ib.* p. 99.
- 6) *Hist. Univ. plant.* III. p. 506.
- 7) p. 501.
- 8) *Theatr. Bot.* p. 509.
- 9) p. 510.

retinuit LOESELIVS 10), MORISON 11) RAI 12) & SV-
 THERLAND. 13). MERRETUS 14) *Pyrolam Alpinæ folio*
minore dixit, OELHAVEN *Alsinanthemon* 15), AMBRO-
 SINUS *alsineanthemon vel alsinanthemon* 16) BARRELE-
 RIVS *Pyrolam longo folio flore albo singulari* 17). PLVK-
 NETUS *Pyrolæ affinem alsinanthemon nostram alpinam* 18).
 RVPIVS 19), qui primus Characterem dedit, *Trientalem*
 CORDI & RIVINI. Idem nomen retinuit ERNDL 20)
 BVXBVM 21) SIEGESBECK 22). *Trientalem* demum
 GEMEINHART 23) WALTHER 24) & LINNAEVS 25)
 KRAMERI *Tentamen* nondum vidi, MOEHRINGIVS,
alsinan-

- 10) *Flor. Pruss.* p. 211.
 11) *H. Oxon.* III. p. 505.
 12) *Cat. stirp. Angl.* p. 245. *Hist. plant.* p. 1101, ubi florem
 facit pentapetalum.
 13) *Hort. Edim.* p. 281.
 14) *Pin. rer. Brit.* p. 99.
 15) *Catal. plant. circa Dant.* p. 3.
 16) *Phytolog.* p. 35.
 17) *Icon. plant. in Gall. Ital. Hisp.* 1156. icon propria non optima.
 18) *Almag. Bot.* p. 309.
 19) *flor. Jenens.* p. 15. In Characterè floris segmenta & stamina omisit, fructum in tres carinas dicit dehiscere.
 20) *Virid. Warfav.* p. 122.
 21) *Plant. circa Hal.* p. 333.
 22) *Printit. flor. Petrop.* p. 106.
 23) *plant. circa Laub.* p. 11.
 24) *design. plant. hort. sui.* p. III.
 25) *flor. Lapon.* 139.
 26) *hort. priv.* p. 8. & 111.

alsinanthemi nomine Characterem nuperrime dedit, segmenta floris incerto numero recenset.

§. XXIII.

In eadem fylua frequens est Solidaginis species, summis Botanicis, RAI0, TOVRNEFORTIO & VAILLANTIO non cognita, licet omnino peculiaris sit. Flores habet solidaginis saracenicæ, *semistofculis* raris & omni caractere simillimos: Caulis & nascendi modus idem: *Folia* differunt, serrata equidem, sed adeolatoria vt longitudo latitudinis vix sit sesquitertia, molliora, & subtus lanuginosa: In *solidagine* vero *saracenicæ*, folia habent longitudinem latitudinis quintuplicem, dura præterea & glaberrima: Quare tota facies magis ad *Iacobæam Pannonicam* IIII. CLVSII accedit, a qua vero flore & defectu aurium sub foliis, & folio minus rotundo manifesto differt. Videtur omnino inter THALIANAS consolidæ species esse, forte *Consolida saracenicæ alia* 1), in qua tamen proportionem latitudinis nimiam facit. Deinde *Consolida sarracenicæ maior* LVGD. 2) vt pro rudi icone satis nostram refert; Melior tamen est icon *Virgæ Aurææ siue solidaginis latifoliæ serratæ* I. BAVHINI 3), quam CHABRAEVVS 4) repetiit. Huc referremus

1) p. 27.

2) *Hist. gener.* p. 1271. flores dicit senecioni affines. Flores tamen radiati indicant non esse *senecionem montium Averniæ*, dictum CHOMELIO.

3) *Hist. plant.* II. p. 1063.

4) p. 333. mutato nomine. *Virga auræa Solidago sarracenicæ dicta latifoliæ serratæ.*

mus *Solidaginem sarracenicam dictam latifoliam serratam* LOESELII 5) nisi destitui lanugine moneret. An sit *Virga aurea altera solidago saracenicæ* MORIS. PRAE-LVD. 6) folio minus ipso, non satis liquet: *Virgæ aureæ montanae latifoliae hirsutae* H. R. P. & SCHÖL. BOTAN 8), sola nomina habemus. PLVKNETIVS 9) iconem & nostrae & LVGDVNENSIVM stirpi similem dedit, cum nomine IOH. BAVHINI. An *Iacobaea Alpina latifolia foliis longioribus serratis* PONTEDER 10). Omnino videtur esse *Iacobaea nemorensis latiore rigidioris & hirsuto folio* RVPPII 11), BVXBAVMI 12) ERNDTE-LII 13), sub nomine IOH. BAVHINI a LISCHWIZIO 14) relata ad *Iacobaeas*. Verum similitudo nominum fecit, vt MORISONVS 15) & RAIVS 16) stirpem peculiarem I. BAVHINI miscerent cum vulgatissima *Virga aurea latifolia serrata* fratris CASPARI diuersissima 17) certe & flores

5) *for. Pruss.* p. 286.

6) p. 323. probabile videtur. In *Historia* non habet.

8) p. 20. repetit MORISON *Hist. Oxon.* III, p. 124.

9) p. 390. T. 235. f. I.

10) *Compend. Tab. Botan.* p. 140. non recedit.

11) *for. Jenens.* p. 142.

12) *Enum. plant. circa Hal.* p. 144.

13) *Virid. Warf.* p. 62. pluscultas plantas rariores ex RVPPIO repetit, vt fungos suos ad verbum ex HOFMANNI *Delictis syluestribus* exscripsit.

14) *Diss. de Virg. Aureis* p. 27.

15) *Hist. Oxon.* III. p. 124.

16) *Hist. plant.* p. 279. cum signo stirpem sibi non perspectam fuisse.

17) Cl. etiam LISCHWIZ stirpes LOBELII, & PARKINSONI,

flores gerente in spicas, quae a *Virga aurea latifolia* exteriorum non ferrata, aut penitus non differt aut solis crenis: nobis enim nunquam tota absque crenis prouenit. Neque TOVRNEFORTIVS 18) neque VAILLANTIVS 19) errorem correxerunt. Iungenda fuerat apud VAILLANTIVM *Solidagini Saracenicae*, simillima sed diuersa species.

§. XXIV.

Cum ea nascitur *Virga aurea Broccenbergensis* THALII 1), varietas humilior minus ferrata durior & glabra Virgae aureae vulgaris, qualem iconem elegantem dedit CAMERARIUS 2), & quae a BOCCONE 3) pro noua stirpe depicta est. *Acetosamontana maxima* 4) in iisdem syluis prouenit, speciosa varietas vulgaris Acetosae, iuxta LINNAEVM 5). Id monendum,

reti-

SONI, veras Virgae Aureae varietates, ad suam veram Iacobaeam refert.

18) Qui stirpes fratrum coniungit secutus MORISONVM, p. 484.

19) nullam mentionem facit plantae IOH. BAVHINI.

1) p. 129.

2) EPIT. MATTH. p. 7+8.

3) *Virga aurea Alpina laurinis rigidioribus foliis* Mus. de Pianze p. 33. T. XVI. Inde IHR. RAI. *Hist.* vol. III. p. 167. VAILLANTIVS equidem peculiarem facit *Mem. de l'Acad.* 1720. p. 396. Sed repugnat stirps simillima iconi, toties in *Alpibus & Juyasso* visa, diuersitate notabili, sed per gradus decrefcente.

4) CB *Oxalis maior Broccenbergensis* THALII. p. 82.

5) *Flor. Lap.* 130.

retinere eam in hortis suam proceritatem neque unquam ad staturam pratensis speciei redire, vti in amoenissimis hortis Ill. HVGONIS vidi *Hanouerae*.

§. XXV.

Ingressi paludem, vix superabilem nisi per aggerem ligno stratum, quae accolis vocatur *Hunerbruch*, inmensam vim vidi *Linagrostidis alpinæ* vnica spica caulem terminante. Est ea absque controuersia *Gramen iuncum lanigerum* THALII 1) inuentoris, indicante id loco natali. *Iuncus Alpinus capitulo lanuginoso* C. BAVHINI in *Prodr.* 2) atque THEATRO. 3) qui & ipse ex Hercynia sylua habuit, *Iuncus capitulo lanuginoso siue Schoenolaguros* PIN. AMBROSINI 4) SCHEVCHZERI 5). *Iuncus alpinus cum cauda Leporina* IOH. BAVHINI 6), RAI 7) PLVKNETI 8), SCHEVCHZERI maioris, *Gramen Iuncoides alterum lanatum* DANICUM PARKINS. 9) MORISONI 10). *Iuncus alpinus*
bom-

1) p. 55.

2) p. 23. cum icone.

3) *Theatr.* p. 187. 188.

4) *Phytolog.* p. 303.

5) in *Agrostogr.* p. 302. & ic. opt. Tab. VII.

6) II. p. 514.

7) *hist. Plant.* p. 1306. *Cat. Angl.* p. 132. *Syn.* III. 436. minorem speciem non habet.

8) p. 200. *Almagest.*

9) coniungit RAI. & icon conuenit. *Theatr.* p. 1271.

10) *H. oxon.* p. 224.

bombycinus PARKINS II). (non vero C. B.) 12) *Linagrostis sylvatica spica simplici* RVPP. 13) *Linagrostis spica singulari alopecuroides* VAILLANTII 14). *Linagrostis Alpina maior capitulo singulari minori* MICHELII 15) Ab hac specie *Linagrostidis*, differt habitu humiliori, foliis paucis breuibus, spica aut aequae magna aut maiori, vaginis rarioribus, cespite minori *Gramen tomentosum Alpinum & minus* CASP. BAVHINI 16) MORISONI 17) *Gramen tomentosum alpinum minus* PARK. 18) *Juncus alpinus capitulo tomentoso maiori* SCHEVCHZERI 19) minoris, *Linagrostis alpina media capitulo singulari maiori*, MICHELI 20). Eam nos in M. Gotbardo, Scheidek & alibi in Alpibus lectam, ita comparauimus cum Hercynica, ut aliquanto latiora folia & culmum & spicam Alpina haberet, Hercynica haec omnia longiora. Id an a solo natali pendeat non dixerim. Vnam certe speciem fecit SCHEVCHZERS 21) maior,

G 2

11) certo *Theatr.* p. 1272.

12) quae rarissima stirps est summarum alpium, vid. SCHEVCHZ.

Agrostogr. Tab. iam cit.

13) *Flor. Jenens.* p. 260.

14) *Bot. Paris.* p. 117.

15) *nov. Gen.* p. 54.

16) *Theatr.* p. 60. ex Alpibus *Rhaetic.* & *Vales.*

17) *H. oxon.* III. p. 224.

18) *Theatr.* p. 1272.

19) *Agrostogr.* p. 304. & icon. T. VII.

20) l. c.

21) *Juncus enim Alpino cum cauda Leporina Itin. Alp.* I. p. 41. quae maior species est, & humili quem addit in alpibus nasci, quae minor species est, nomina distincta non inuenit.

ior, vnam LINNAEVS 22) nixus praeterea specimine BVRSERIANO sibi viso. Nos iuncos C. BAVHINI non vidimus.

§. XXVI.

Tota haec palus fit cespitibus ex *Sphagni* 1) duabus speciebus factis, cuius ideo meminimus, peruulgati equidem, quod ea ipsa capitula quae polline plena offendimus in *M. Bructero*, offendamus descripta a THALIO 2) depicta vero a DODONAEO 3) & LOBELIO 4) Angustifolii iconem hucusque nullibi vidi, est autem diuersum omnino, & faciem suam diuersam in eodem loco natali seruans. Capitula, vti totus habitus minor est, minora, simillima tamen gerit.

§. XXVII.

Ad fluuioli *die Ecker* lapidosum littus, passimque in scrobibus summi etiam montis, prouenit *Ranunculus albo flore* 1), in Alpibus omnibus, sed in humiliori earum

22) cui est *Eriophorum spica erecta caule tereti Fl. Lap. 23.*

1) *palustris candicantis* &c. DILL. CG. 229. & *Synopsf.* III. 104. nro. 1. & 2.

2) *In Broccenbergi iugo candida musci species . . . capitulum continens pusillum, cymbali versus superiora patentis figura, coloris spadicei, p. 78.*

3) *Muscus palustris Pempt. p. 472.*

4) *Muscus terrestris vulgaris eadem ic. Icon. II. p. 242.*

1) *Ranunculus maximus Leucantbemos siue Aconitiformis THAL. p. 101.*

earum sede, & in *Jurasso* frequens, qui folio quinquelobato amplo splendente, caule alto brachiato, sapore non acri, floris demum colore satis se distinguit. Primus eum descripsit C. GESNERVS 2) MATTHIOLI 3) enim icon eo referri solita *Anemonoidi montano polyantho* longe est similior: deinde DODONAEVS 4) & alii longo ordine. Magna est apud me auctoritas ingenui & diligentissimi viri CAROLI CLVSII. Sed vix tamen possum a me obtinere, post tot per alpes itinera, vt credam diuersum esse a nostro *Ranunculum montanum* IIII. 5) in *Pannon.* & *Historia* descriptum. Facies enim, flos, sapor ipse, locus notatus conueniunt. humilior habitus, flos minor, praecocior eruptio in florem possunt a causis exterioribus profecta esse.

§. XXVIII.

Ad eundem riuum frequens nascitur, *Myrrhis Broccenbergensis* THALII 1) & VOLCAMERI 2) *Myrrhis montana* SCHWENKFELDI 3) *Meum Silesiacum* forte

G 3

- 2) *M. fract. descr. p. 65. nomine albi maioris. In Tabulis Collect.* vocat *Ranunculum sylvestrem album Fiderische, in hortis Germaniae, Ranunculum montanum tertium Fiderische Arentii* p. 275. a., in *append. Ranunculum album maiorem foliis Platani fere sylvestrem flore simplici* p. 295. b.
- 3) *Ranunculus* IIII. p. 613.
- 4) *Ranunculus albus externorum* IIII. *hist. plant. Coronar.* p. 288. ic. p. 286. *quintus Pempt.* III. L.IV. c.3. p. 430. ic. p. 429.
- 5) *Pannon.* p. 369, 370, *hist. Plant. rar.* p. 236.
- 1) p. 77.
- 2) *Flor. Noric.* p. 296.
- 3) *Stirp. Siles.* p. 142.

CAMERARII 4): *Myrrhis palustris hercynica* IVNGER-
 MANNI, HOFMANNI 5), RAI 6). THALIANAM stir-
 pem neque C. BAVHINVS 7) neque FRATER 8), neque
 RAIVS 9) notam habuit. Est vero certissima, cum omni-
 bus Synonymis modo dictis, *Myrrhis palustris latifolia*
alba & rubra IRH. 10). Ad quam pertinere alibi dixi, *Seseli*
montanum cicutae folio subhirsutum C. BAVHINI 11):
 Cuius nomen repetiit, RAIVS 12) & MORISONVS 13),
 plantam neuter cognitam habuit. De eo vero & ex her-
 bario viuo, & ex itinere in locum natalem facto mihi
 constat. An huc pertineat *Cicuta sylvestris maioribus*
quam vulgaris foliis CORDI 14) id ex paucissimis voci-
 bus definirj non potest. Id addendum, semina longa
 bicorni Tuba sua insignia, striis conspicuis non notari;
 sicque

4) *hort.* p. 101.

5) *Flor. Altd. delic. sylv.*

6.) *Hist. Plant.* III. p. 27. & *catal. stirp. exter.* 1694, p. 187.

7) qui in *Pinace* recenset sub titulo *Myrrhis Broccenbergensis*
 quid?

8) cui est *Myrrhis Broccenbergensis foliis Myrrhidis Italicas flo-*
re albo radice crassa nigra III. p. 78.

9) *Hist.* 431. cum Asterisco.

10) cuius pulchram iconem RIVINVS dedit nomine *Myrrhidis*
palustris.

11) *Prodr. Theatr.* p. 85. *Cat. plant. circa Bas.* p. 49. *Pin.*

12) *Catal. plant. exter.* 1694. p. 236. [Obiter obseruo *Montem*
Wasserfall ibi dici vicinum *Scaphusiae*. Sed longe abest, *Bas-*
silea vix duobus milliaribus Germanicis distans.] *Hist. plant.*
 p. 452. cum signo dubii.

13) *Hist. Oxon.* III p. 286.

14) *Sylv. observ.* p. 222. b.

sicque recte stirpem nostram ad *Chaerophylla* relatam esse ab optimo BOERHAAVIO 15) qui nuper rebus mortalibus ereptus, omnibus veri bonique amantibus perpetuum sui desiderium reliquit: vir ex hominum memoria ingenii magnitudine, animi vero modestia & benignitate nemini secundus.

§. XXIX.

Speciosa *Sonchi species*, *coeruleus latifolius* 1), flore spicato, in ipsis crepidinibus eiusdem rivi frequens est, denuo visus nobis ad littora fluvioli *die kalte bode*, prope villam venatoriam *das Elend*. Eum THALIVS 2) etiam albo flore vidit.

§. XXX.

Inde adscendimus ipsum montem qua parte propria magis voce *der Broken* vocatur. *Bryum* ibi vidi & quod icon eius non exstet, sculpi curavi 1). Eius *caules* valde ramosi, erecti tamen neque ad *Hypni* speciem repentes; *folia* latiuscula non adeo acuta, neruo medio valde conspicuo, seriatim & imbricatim caulem contegunt,

15) *Chaerophyllum latifolium palustre flore albo & rubro*. *Ind. alt.* p. 70.

1) I. B. II. p. 1004, cuius pulchra icon, mutuo accepta a FRATRE, sculpta prostat apud CAMERARIVM *Epit. Matth.* p. 230.

2) *Intybus πλατυφυλλος Berynica* p. 62.

1) fig. 2.

tigunt, atque in speciem ex terete polygonam ambiunt; adulta nigricant. *Setae* ex caulis longitudine, bulbis minus conspicuis adscendunt, rectae & saepe aristarum instar intortae, viciales, raro ex summa stirpe prodeutes. *Capitulum* erectum crassum ouatum fuscum, *calyptra* in acutissimam acum educta. Retuli ad *Bryum hypnoides erectum montanum, erectis capitulis acutis* DILLENII 2). Ad ligna putrida frequens ibi prouentus est *Lichenis*, qui modo simplex, modo prolifer coccineis fungosis verrucis ornatur. Eum non rarum certe, ideo nomino quia THALIVS 3) longe primus eum descripsit. Quid sentiendum de fungosis istis excrecentiis, an morbus aut exuberantis succi vicium? suadet figura irregularis, prouentus in ficcis & moribundis lichenibus, analogia Agaricorum. Repugnat constantia horum scutorum in eo Lichenum genere, quod ramis arbusculas exprimit.

§. XXXI.

In eadem via, quae fluuiolum sinisteriorem diu obseruat, *Polyporum* cespitosum ligno haerentem decerpimus. Tota substantia dura coriacea filamentosa fuit. Figura infundibuli, intus pilis in concentricos circulos dispositis fuluis pubescebat, externa facies albida & glabra, poris frequentibus distincta, quos efficiebant breuissimae & vix percipiendae laminae. *Polyporum* dicimus, ob adfinitatem & naturam ficciorem, tubuli vero

2) Rat. *Synopf.* III. p. 94. nro. 12.

3) *Lichen* circa *Andersbergam*, p. 73.

vero Suillum faciunt, licet duplicem substantiam non habuerit. Non abfimilis erat *Polyporo exiguo Alpino fuluo infundibuliformi pediculo breuiori* 1) MICHELI.

§. XXXII.

Passim ibi *Osmunda lunato folio* proueniebat, & *Lichen terrestris folio Eryngii* BVXBVM 1), cuius synonyma recenset MICHELI 2). Verum ante omnes scriptores, quos excitat, CORDVS 3) ipse hunc Lichenem viderat, dixeratque *Muscum crispae Lactucae similem*. CAMERARIVS 4) etiam iconem eius qualemcunque exhibuerat. Quaerit de eo LINNAEVS 5), quomodo possit in cibum recipi, cum SIBBALDO 6) & BORRICHIO 7) teste alium vehementer ducat. Respondet BORRICHIVS 8), & ROBINSON 9), verè primo purgare, reliqua aestate exsiccatum in farinam fieri edulem.

1) *nov. gen. plant.* p. 130. T. 70. f. 10.

1) *Centur. plant.* H. p. 11. T. VI. f. 1.

2) p. 85. T. 44. f. 4. qui & scuta vidit, oppido rara, & quae offendere nunquam mihi datum est.

3) *Sylv. observ.* p. 221. a.

4) *EPIT.* p. 783. ic. 2.

5) *Flor. Lapon.* 445.

6) cui est *Muscus in Islandia purgans*. *Præd. bist. natur. Scot.* p. 39.

7) *Act. Hafniens.* A. 1671. p. 126.

8) *ibid.*

9) apud RAIMM. *bist.* p. 114. cui est *Muscus Islandicus* BARTHOINI.

dulem : exspirante forte ea quam semper in eo percepi summa amaritudine. Neque obstat, quod purgans cum sit, egregium vulnerarium & conglutinans dicatur a BREYNIO 10), Gratiola enim, validum vtique Catharticum, pro summo vulnerario a rusticis nostris habetur.

§. XXXIII.

Plurimum ad terram ibi prouenit *Lycopodium caule erecto spica glabra terminato* eximii LINNAEI 1) cuius inuentor videtur AGERIVS 2), mistum vulgari *Lycopodio*, *Vitis* etiam *Idaeae* plura genera frequentia nascuntur per paludosa prata montis, proprie magis BRVCTERI nomen gerentis. Inuenimus ibi *Vitem Idaeam foliis oblongis crenatis fructu nigricante*. Deinde *Vitem Idaeam foliis subrotundis non crenatis baccis rubris*, ad quam aliquae obseruationes videntur addendae esse. Namque TRAGVM huius inuentorem fecit CASP. BAVHINVS, qui tamen in *Myrtillo exiguo* 3) non huius sed manifeste admodum *vulgaris fructu nigro* descriptionem dedit, cum icone minus bona. Inde etiam factum est, vt sub titulo *Myrtilli exigui* AMBROSINVS 4) & TITA 5) nostram

10) *Muscum pulchrum terrestrem sanguineum* in E. N. C. Dec. I. ann. III. Obs. 289. cum icone non mala.

1) *Flor. Lapon.* 419.

2) apud I. BAVHINVM p. 767. sub *Musco terrestri foliis retro reflexis*.

3) p. 974.

4) *Phytolog.* p. 368.

5) *Hort. Maurocen.* p. 125.

stram proposuerint. Porro folia nostrae euidenter subtus punctata sunt, vt valde manifestum sit CASP BAVHINVM hanc prae oculis habuisse, quando *Vuam Vrsi*, diuersam vtique & punctis carentem, dixit *Vitem Idaeam foliis carnosis punctatis*, quae voces diu mihi inposuerunt. *In herbario viuo C. B.* vt passim aliqua ita arbores in primis fere perierunt pluuiarum iniuria, neque potuerunt consuli. Descriptioni floris addi potest, quod gemelli apices quatuor cornua longiuscula educant, & ita conglutinati sint ad similitudinem staminum in *Viola*, vt *monadelphiam* omnino imitentur, euidentius quam *Hypericum* aut *Geranium*; *Tuba* vero apice incuruo fit, quod RIVINIANIS sufficere deberet ad plantam in Irregulares amouendam. *Fructus* in patria mea edules non habentur, multo minus ad delicias referuntur 6). Primus eius meminit C. GESNERVS noster in descriptione M. FRACTI 7). THALIVS 8) *Vitem Idaeam rubram* dixit. Haec in omnibus syluis editioribus *Hercyniae*, plane vt in *Iurasso* & *subalpinis* vulgatissima est.

§. XXXIV.

Paludes magis sequitur *Myrtillus grandis* 1) TRAGI, quod synonymon cum illo THALII 2) male ad aliam
 H 2 speci-

6) vt in Suecia & Laponia testante LINNAEO *flor. Lap.* 144.

7) *Vitis Idaea rubris acinis* p. 63. In *Collect. Tab. Vitem Idaeam in alpiibus rubram* vocauit, ed. II. p. 115. in *hortis Germaniae Vitis Idaeae speciem alteram acinis rubris* p. 287.

8) p. 129.

1) L. III. c. 13. p. 974. absque icone.

2) *Vitis Idaea nigra maior*. p. 129. ad speciem diuersissimam foliis oblongis alibicantibus quae III. TABERN. & CLYSII.

speciem retulit CASP. BAVHINVS. Inuentor TRAGVS est, deinde *du CHOVL* 3) eius meminit, descriptionem & iconem primam dedit CLVSIVS 4). Baccae nigrae sunt, iis inebriandi vim tribuit RVPPIVS 5) quam in vulgi sermonibus receptam de *Myrtillis* M. Bruçteri, ad *Empetri* baccas refert THALIVS 6). In patria mea in vsus humanos non recipiuntur.

§. XXXV.

Paludes amat etiam *Oxycoccus*, sed humiliores, cum *Myrtillus grandis* in summas Alpes adscendat 1). Eum CORDVS 2) primus proposuit & nomine donauit. Prima icon est C. GESNERI 3), elegans. Flos manifesto monopetalos, sed in quatuor portiones profundissime secedens 4): antherae non cornutae. Baccae cum saccharo edules apud Batauos 5), nobis in mensis ignotae 6).

Ad

- 3) *humilis frutex cuius baccas Aivelles, descr. Pilat. apud GESNER, fract. p. 74.*
- 4) *Vitis Idaea* H. Pannon. p. 77. 80. *Hist. rar. p. 61.*
- 5) *Vaccinium altissimum foliis subrotundis exalbidis flor. Ien. p. 39. post CAMERARIVM in hort. p. 128.*
- 6) p. 41.
- 1) in ipso *Gemmii* vertice & *Gotardo* visus.
- 2) *Oxycoccum* *Hist. plant. L. II. c. 63. cum bona descriptione.*
- 3) *ibid.*
- 4) quod recte obseruat eximius LINNAEVS. *flor. Lap. 145.*
- 5) DODON. *Pempt. vi. L. II. c. 9. p. 770. Vaccinia palustris.*
- 6) vti neque apud Suecos & Lapones edules habentur LINN.

§. XXXVI.

Adfinis Vitibus Idaeis est *Andromeda*, foliis contractis ad margines, vt superficiem pronam eleuatae orae ambiant. Prouenit propius iam verticem BRVCTERI in paludosis pascuis, amoeno spectaculo, recentibus germinibus corallinis, petiolis pendulis vna cum flore pulchre purpurascens. Hanc omnino primus proposuit THALIVS, *Myrtumque tenuifoliam* dixit 1) IOH. BAVHINVS descriptionem & Iconem dedit, & dixit *Vitis Idaeae affinem polifoliam montanam* 2) quod nomen non corrumpit CHABRAEVS 3), vt saepe quidem solet. Est porro *Rosmarinum sylvestre nostras* PARKINSONI 4). *Vitis Idaea Rosmarini folio auersa parte candido* & nervoso LOESELII 5). *Erica foliis roris marini flore amplo* VESLINGII 6) *Erica alpestris roris marini incano folio flore purpureo* TITAE 7) *Rosmarinum sylvestre* MERRETI 8), *Erica roris marini folio* RAI 9), *Erica humilis Rosmarini folio Vnedonis flore capsula cistoides* PLVKNET 10). *Erica palustris flore purpurascens, pendulo, petiolo*

H 3

tiolo

1) p. 78.

2) *Hist. Univ.* Vol. I. l. V. p. 525.

3) p. 41.

4) *Theatr.* p. 76.5) *Flor. Pruss.* p. 289.6) *Cat. plant. Patav.* apud TITAM.7) *Hort. Maurocen.* p. 68. omnino videtur. In *Itinere* vocat *Ericam alpinam palustrem Roris marini folio flore purpureo.*8) *Pin. rer. Britann.* p. 106.9) *Hist. plant.* II. p. 1489.10) *Almag. Bot.* p. 136. T. 175, f. 1.

tiolo longo rubro rosmarini folio RVDBEK 11) *Ledum palustre nostras arbuti flore* RAI 12). *Poliifolia* BVX-BAVM 13) *Ledoides rosmarini foliis rigidis superne laete viridibus inferne albis floribus dilute rubentibus* SIEGESBECK 14), *Ericoides flore rubro siue purpureo* HEIST. 15) *Andromeda foliis alternis lanceolatis margine reflexis* LINNAEI 16). Flos *Ericae* figuram habet; Staminum proportio, fructus & numerus segmentorum floris *Chamaerhododendri* est. CAMERARII *Vitis Idaea Bavarica baccis rubris insipidis* huc non videtur pertinere: vid. RAI ad eum titulum.

§. XXXVII.

Tandem & *Empetrum* versus verticem montis frequens nascitur, staminibus nunc onustum, & florens. Hoc a MATTHIOLO 1) primum descriptum, in *Bruetero M.* inuenit AEMILIVS 2), deinde THALIVS 3) atque baccas inebriare atque deliria gignere monuit, quod quidem neque BORRICHIVS 4) neque LINNAEVS 5) admittunt.

Supere-

- 11) *Catal. stirp. ex Lapon.* in *Act. suecic.* 1720. p. 97.
- 12) *Syn.* III. p. 472.
- 13) *Act. Petropol.* vol. II. p. 345.
- 14) *Primit. flor. Petrop.* p. 63.
- 15) *Catal. Host. ann.* 1731. monente LINNAEO, synonyma enim desunt.
- 16) *Flor. Lapon.* 163. cum icone rami T. r. f. 2.
  - 1) p. 154.
  - 2) qui *Covin Broccenbergiam* dixit apud THALIVM.
  - 3) *Erica baccifera* Matth. p. 41.
  - 4) *Act. Hafniens.* 1673. p. 161.
  - 5) *Flor. Lapon.* 305. an THALIVS popularem famam, a *Myr-*

§. XXXIX.

Superatis dumetis quae vertici proxima sunt, & in ipso culmine montis, magna vis *Pulsatillae albae* prouenit, plane similis illi quae in *Jurasso* & *Alpibus* frequens nascitur, flore albo, ad petalorum ortum exterius coeruleo colore tincto, foliis myrrhidis minute diuisis. Est tamen in vniuersum habitus minus villosus & flos ipse minor. Inuentor CORDVS 1) est, icon prima CLVSII 2). *Pulsatilla Apii folio vernalis flore minore* SCHEVCHZERI 3) sub alieno nomine est eadem nostra, vt ex descriptione adparet.

§. XXXX.

Lapidibus in culmine copiose irrepit, *Bryum hypnoides capitulis plurimis erectum lanuginosum* DILLENII 1) foliis ex latiusculo ortu in pilum crispum eductis, capitulis exiguis ouatis in fetis breuibus erectis per caulis longitudinem frequenter prouenientibus. Huc aliqui *Muscum montanum* TABERNAEM, 2) ex leui coniectura. An *Muscus capillaceus densissimus lanuginosus albouiridis apicibus niueis* SCHEVCHZERI 3)? non liquet, & fere mallem

tillo grandi per errorem transtulit in *Empetri* baccas? videtur.

1) *Ranunculi XI. species* hist. L. II. c. I. p. 121. b.

2) *Anemone sylv. stris II.* Hist. p. 245. cum icone, & *Anemone montana pulsatillae folio* PANN. p 382. descr.

3) *It. Alp.* IV. p. 339.

1) *Synops. Rai.* III. p. 97.

2) p. 809.

3) *It.* VII. p. 516.

malem referre ad *Sphagni* 4) speciem. An *Muscus ericetorum hirsutie canescens & ramosus* RVPPH 5)? non repugnat.

§. XLI.

Cum Pulsatilla vberime provenit *Hieracium alpinum pumilum folio lanuginoso*: cui *Radix* vix obsequens, lignosa, *Caulis* dodrantalis, aphyllus nonnisi ligulas quasdam graciles & sparsas paucasque adnatas habet. *Folia* cum flavedine virentia longos albos pilos educunt, longa, gracilia, ambitu alias integro, alias vagis dentibus sinuato. Ex villosissimo *calyce* nigro, cuius lanugo alba est, *Flos* flavus, petalis quinquedentatis. Invenit THALIVS 1) est, qui *Hieracii minoris speciem Broccenbergo peculiarem* vocavit. Iconem primam dedit COLVMNA, cui est *Hieracium pumilum II. Fr. Gregor* 2). Ex eo provenit *Hieracium alpinum pumilum folio lanuginoso* CB. 3) VAILL. 4) *Hieracium alpinum pumilum lanuginosum* 5) PARK. *Pilosella monoclonos non repens Alpina minor lanuginosa amplo flore* 6) MORISONI.
Hiera-

4) quod in *syn. Rai.* quartum est p. 105.

(5) *flor. Ienens.* p. 292.

1) p. 57.

2) *Ecpbras.* II. p. 29. *ic.* p. 30. exiguum specimen.

3) Pin.

4) *Memoir. de l' Acad.* 1719. p. 239. cum synonymo alieno PLVKNETI.

5) p. 799.

6) *H. Oxon.* III. p. 78. S. VII. T. 7. f. 5. ex COLVMNA.

Hieracium alpinum pumilum II. RAI 7): *Dens Leonis Alpinus minimus pilosellae folio* TOVRNEFORTII 8) an & SCHEVCHZERI 9) *Hieracium alpinum angustifolium villosum* 10) SCHEVCHZ.; *Hieracium alpestre pilosum angustis longioribus foliis flore pallente* TITAE 11) pro noua planta exhibitum. *Hieracium villosum alpinum flore magno singulari caule nudo* RAI 12) *Hieracium caule unifolio & unifloro calyce villosa* LINNAEI 13).

Ab hoc, caule folioso & foliis omnibus dentatis diuersum est, caeteroquin simillimum, *Hieracium alpinum folio acuto, molli, lanuginoso, dentato* BVRSERI 14) *Hieracium forte alpinum lanuginosum longifolium leuiter dentatum* VAILLANTII 15).

Huic denuo ita adfines est, vt proximum sit, aliud quod ab eo, quod in Bruetero prouenit, foliis latioribus ad ipsum etiam ramosum caulem frequentibus, latiusculis, sinuatis & obtusis; a stirpe, quam BVRSERO tribuimus, foliis latis non dentatis differt, simillimum villo foliorum & calycis, ipsoque flore. Ea est *Hiera-*

cium

7) *hist. Plant.* p. 241. cum asterisco.

8) *hist. des plant. aut. de Paris* p. 54. & IRH.

9) *It.* IV. p. 333. absque descriptione; verum cum nostra stirps in eodem itinere alio cum nomine recensetur, haec potius *Pilosella* videtur magis incana summarum Alpium.

10) in eodem *Itin.* IV. p. 336. certo.

11) *Itin.* post *hort. Mauroc.* omnino videtur.

12) *Syn.* III. T. VI. f. 2, bene nisi aliquid in habitu desideres.

13) *flor. Lap.* 283.

14) *Aff. Suecic* 1724. p. 502. Ex Gemmio M.

15) *Memoir.* l. c. p. 241. cum synonymo I. BAVHINI, quod ad vicinam plantam statim dicendam pertinet.

cium alpinum hirsuto folio CLVSII in *Pann.* 16) *alpinum V. villosum* in *histor.* 17) *Hieracium V. Pannonicum* CAMERAR. 18) *Hieracium alpinum hirsuto folio V. CLVSII quodammodo incanum* IOH. BAVHINI 19) exscriptum ex CLVSIO, & denuo *Pilosella siue Pulmonaria lutea angustiori folio valde pilosa duplex* 20) eiusdem cum propria descriptione & icone stirpis ex Montibus Geneuensis petita, vbi & ipsi eam legimus. Priorem CHABAVEVS *Hieracium alpinum hirsuto folio flore hieracii luteo* 21) vocat, in alterius nomine vocem *duplex* 22) solam omittit, idque nomen post CHABRAEVM MORISON 23) & RAIVS 24) retinuit. RAIVS alibi 25) *Philosellam siue pulmonariam luteam angustiori folio valde pilosam alteram* dixit. Ex CLVSIANA demum stirpe natum est, *Hieracium alpinum latifolium villosum magno flore* C. BAVHINI 26) PARKINSONI 27) MORISONI 28) HERMANNI 29)
RAII

16) p. 643. icon v. p. 646.

17) p. CXLI.

18) *Hort. Med.* p. 75.

19) II. p. 1027. ipsum non vidisse stirpem CLVSII adparet.

20) Varietas nempe in foliis imis, quorum pediculus modo longior modo breuior est, etiam nobis obseruata.

21) p. 320.

22) p. 325.

23) *H. oxon.* III. p. 31.

24) *Hist. Plant.* p. 240.

25) *Catal. stirp. exter.* p. 204.

26) PIN.

27) *Theatr. Botan.* p. 359.

28) *H. oxon.* III. p. 70.

29) H. L. B. 215. *Flor. Bat.* p. 21.

RAII 30) MAGNOLII 31) TOVRNEFORTII 32) TITAE 33)
SCHEVCHZERI 34) PONTEDERAE. 35) *Hieracium V.*
villosum Clusii MVNTINGII 36) *Hieracium alpinum la-*
tioire folio pilosum flore maiore PLVKNETI 37) cum pro-
pria & bona Icone. A montano tomentoso 38) diuersis-
simum est. Quae omnia quando collata sunt, adparet
tres stirpes modo descriptas, conuenire longo villo fo-
lii, & calycis, huiusque nigredine, colore demum folii
fluido, & mollitie, magnitudine & colore floris: Ita ta-
men, vt primum caulem pene aphyllon, folia ad radicem
longiora & angustiora habeat: Duo reliqua caulem fo-
liosum & folia latiora. Et eorum prius quidem ser-
rata, alterum, quod simul ramosius, multiflorum & re-
liquis amplius est, integra. Secundum a primo vix satis
differt, a tertio euidenter, quod & a primo certis-
sime diuersum est. Primum in *Bruetero* & *Gothardo* M.
alterum in *Gothardo*, tertium in omnibus culminibus *Iu-*
rassi & alpius lectum est.

I 2

Circa

- 30) *Catal. stirp. exter. p. 114. bist. plant. p. 239.* cum nota qua
plantas sibi incognitas distinguit,
31) H. R. M. p. 98.
32) I. R. H.
33) *hort. Maurocen. p. 89.*
34) *It. Alp. l. p. 39.* bona descriptio.
35) *Dissert. p. 91.*
36) *waare oeffening van de Plant. p. 454.*
37) *Almag. p. 184. & T. 194. f. 2.* bona ic.
38) VAILLANTIVS hoc admiscet, breui suo tomento & toto habi-
tu distinctum, atque pulcherrime depictum in *Hort. Eltham*
ic. 181. Verum neque icon *Hieracii latifolii pilosi coccinei*
umbellati Indici PLVKNET. T. 194. f. 4. villo modo stirpi
nostrae respondet.

§. XLII.

Circa casam in vertice Bruçteri M. exstructam, stirpem denuo vidi, quam in Alpinis pratis M. Scheidek & Neunenem olim inueneram, & ex Bohemiae montibus miserat amicissimus HAENELIVS Schneebergensium Medicus. Eam cum pro noua tunc haberem descripsi 1); sed cum aliqua festinatione. Quare nunc, & synonyma & descriptionem meliorem visum est addere. *Radix* ex multis teretibus fibris, absque conspicuo carpo in imum caulem coeuntibus. *Scapus* a dodrantali ad cubitalem, *folia* ad terram pluscula, lata, & obtusiora quam in plerisque Orchidibus, si *palmatam flore viridi* exceperis, ad caulem angustiora acutiora. *Spica* florum mediocriter densa, interiectis, vti in Palmatis fieri solet, foliolis paulo longioribus quam ouarium. *Ouarium* contortum de more, duarum linearum longitudine. *Flos* ex albo herbaceus dimidia parte longior. *Galeae* foliola quinque, quorum alia tria ex albo pallentia magis conspicua sunt, duo minora lutea ex virore. *Barba* 2) trifida, simplex recta protensa, segmento medio maiori. *Calcar* 3) inflatum conicum vnus lineae longitudine. *Cucullus staminum* nihil peculiare habet. *Apices* lutei. Odore destituitur. Primus hanc stirpem proposuit LOESELIVS 4) deinde in montibus helueticis lectam SHERARDVS 5), cum BOBARTO communicauit, & BO-

1) *Orchidem palmatam alpinam spica densa albouiridi* vocauit, *Com. Lit. Phys. Techn. Med.* 1733. p. 20.

2) MICH. l. c. B.

3) ib. C.

4) cui est *Orchis palmata palmis inuersis flore albo*. *Flor. Pruss.* p. 182.

5) qui in *catalogo* inserto *Catal. stirp. exter. RAII.* 1694. vocat *Orchidem Palmatam montanam latifoliam floribus in spica densa albis tantillo lutei admixto* p. 400.

BOBARTVS 6) quidem cum *Orchide pusilla alba odorata radice palmata* Angliae indigena eandem fecit. PLVKNETVS 7) & RAIVS 8) videntur distinguere. Quam litem suam non fecit CHOMELIVS, neque nos definire possumus. CHOMELIVS pro noua planta descripsit, & ob radicis fibras in carpum non connascentes, *Limodoris* ad censuit, repugnante omni habitu, dixitque *Limodorum montanum flore albo dilute virescente* 9). MICHELIVS nouam iconem dedit, & nomen fecit *Pseudorchis alpina flore herbuceo* 10). Quamquam, vt verum fatear, radicis dignitas tanta esse non videatur, vt stirpem omni fabrica simillimam Palmatis, ab iis auellas. An etiam *Orchis palmata thyrso specioso longo dense stipato ex viridi albente* RICHARDSONII 11)? non satis liquet. An *Orchis flore albo minimo* MERRETI 12)?

§. XLIII.

In serobibus ad verticem, *Polygonatum tenuifolium* CORDI 1) vidimus, quod quare *maius & minus* fecerit THALIVS 2), non video. In decliui vero parte montis, quae pagum *Ilfenburg* spectat, vnicam stirpem *Mei*. Neque praeterea aliquid singulare obuenit, ea die qua per *Ilfenburgum* pagum metallis celebrem, *Wernigerodam* petiuimus.

§. XLIV.

A *Wernigeroda* ad *Specum Baumannianam* iter facientibus aliquoties visus est pilosus in *Hieracio murorum* *philosissimo*

I 3

tumor,

- 6) cui est *Orchis palmata pusilla alba odorata* H. Oxon. III. p. 499.
- 7) *Almagest.* p. 271.
- 8) *Cat. stirp. angl.* p. 217. *Hist. plant.* p. 1225. *Syn. III.* p. 381.
- 9) *Mem. de l'Acad. des scienc.* 1705. p. 517. ex Aruerniae montibus.
- 10) *nov. gener. plant.* p. 30. & T. 26.
- 11) apud RAIUM *synops.* III. p. 382.
- 12) *Pin. ver. Brit.* p. 86.
- 1) *Hist. L. I. c.* 86. p. 113.
- 2) p. 85.

tumor, qui fuluo crine, modo adfidens radici, modo angulis caulium, aliquam & rudem imaginem musculi sedentis exhibet. In syluis *Brocomagi* visus fuerat morbus iste elegans a TRAGO, dictus etiam 1) CHEMNIZIO 2) & RVPPIO. 3) HEVCHERVS vero, vt nouum nomen ob eum tumorem faceret *Hieracio myophoro* 4) non admodum erat necesse. STOBAEVS 5) etiam, & LINNAEVS 6) eius meminerunt. In pratis, sub iisdem syluis, copiose prouenit *Filipendula*. In supercilio *specus Baumannianae* ubique, *Geranium sanguineum maximo flore*, raro inter *Gerania* exemplo monanthos, cuius iconem non bonam CLVSIVS 7), optimam dedit BESLERVS 8).

§. XLV.

Plures omnino, pulchrasque stirpes alit Hercynia sylua, quod ex THALIO satis adparet, & certius persuasit nobis fasciculus plantarum indigenarum Hercyniae missus ab illustri Viro *Aug. Iob. HVGONE* Archiatro Britannico. Sed plures hoc in itinere non vidimus, obstabant praeter tempestatem pluuiam aliae quaedam difficultates. Alterius aestatis labor, vt speramus felicius erit. Comites autem nostri Itineris fuerunt *Fridericus Ludouicus Christianus CROPP*, qui hanc Dissertationem defendit, *Iohannes Christophorus Ludouicus SEIP*, celeberrimi medici Pyrmontani IOHANNIS PHILIPPI filius, *Carolus Philippus GESNER*, I. M. F. *Iohannes Arnoldus Iulius RICHERS*; Hoyensis, *Ioachimus FVRSEN* Holfatus, *Iohannes Henricus HOFMEISTER* Hildesienfis. *Fridericus Ludouicus ENGELSTAETTER* Dresdensis, omnes Medicinae Cultores, Iter exeunte Iunio perfecimus.

- 1) p. 77.   2) *Catal. plant. circa Brunsv.* p. 43. cum propria iconc
in *Appendice* n. 7.   3) *Flor. Icensf.* p. 163.   4) *Nov. prov.*
hort. Med. Witteb. 1713. p. 74. cum iconc.   5) *Act. suecic. ann.*
1723. p. 415.   6) *Flor. Lapon.* 229.   7) *Geranium haem-*
matodes Pannon. p. 419. *histor. Cl. CII.* Eadem iconc vsus est LOB. ic.
660.   8) *H. ERST. Vern. Ord. I. T. XVI. f. 1.*

* * *

THESES BOTANICAE.

I.

Methodus naturalis, coniungit stirpes ex maiori numero conuenientium characterum, licet unus vel alter manifesto differant; Asarum & Aristolochiam, Rutam, Moschatellinam & Hypopityn.

II.

Distinguit stirpes pluribus characteribus diuerfas, etsi vnus vel alter manifesto conueniat, Veronicam a Pinguicula, Verbascum a Digitali, Saxifragiam ab Umbelliferis.

III.

Methodus artificialis, coniungit plantas pluribus notis diuerfas & vnica conuenientes: Veronicam & Salicem, Moschatellinam & Solanum, Valerianam & Echium.

IV.

Methodus artificialis, distinguit stirpes pluribus notis conuenientes, diuerfas vnica, Echium separat ab Asperifoliis, Saponariam & Caryophyllum a Lychnide, Ascyron ab Hyperico.

V.

An noua methodus petenda a proportione Staminum ad Tubas & ad petala, horumque ad calycem proportione? Medetur malis quibusdam a numero ortis, sed manet artificialis, separat Alfinen mediam a reliquis, Myosotides a se inuicem &c.

THESES CHIRURGICAE.

VI.

Sectio calculi Rauiana vix vnquam aperit Vesicam ipsam.

VII.

Sed fit continuatio Sectionis adparatu magno, ita vt haec anterior sit & a Vesica remotior, Raviana posterior & ipsos ceruicis terminos aperiat.

VIII.

Manet tamen eius praestantia, quod adinet instrumentorum Iter facile, & minus incontinentiae atque lacerationis periculum.

IX.

Adparatus altus alias succedit, alias minime, nullo vitio Chirurgi, neque facile est distinguere quando felix futura sit operatio quando minime.

X.

Adparatus paruus a RAVIANO parum differt, & vix nisi quod directe admittat incisionem, Rauianus oblique.

XI.

THESES ANATOMICAE.

XI.

Vena alia Cordis perpetua a sinu dextro in ostium Mediae, recipiens saepe, innominatas,

XII.

Vena anterior Cordis rarissima, sed visa est tamen inserta in coniunctione auris dextrae cum Vena Caua superiori.

XIII.

Vifus est vere in homine ductus a BARTHOLINO descriptus, neque infrequens est.

XIV.

Incisus ductus, in recente cadauere patulum est infundibulum fetam transmittens.

XV.

Vasa lymphatica a Ventriculo amplissima pene omnium, ad receptaculum abeunt.

THESES PHYSIOLOGICAE.

XVI.

Quid fit in systemate spirituum, de spiritu qui muscolum in motum egit? An refluit ad cerebrum? minime, fieret sensus: an abit in venas? cur non prius?

XVII.

Per eadem vasa & transpirari & nutriri necesse est.

XVIII.

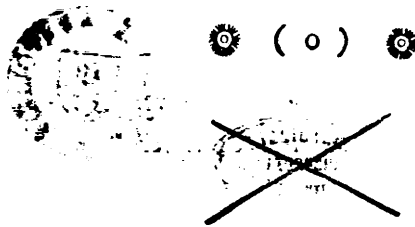
Fit ergo vera transpiratio per Vasa generis minimi

XIX.

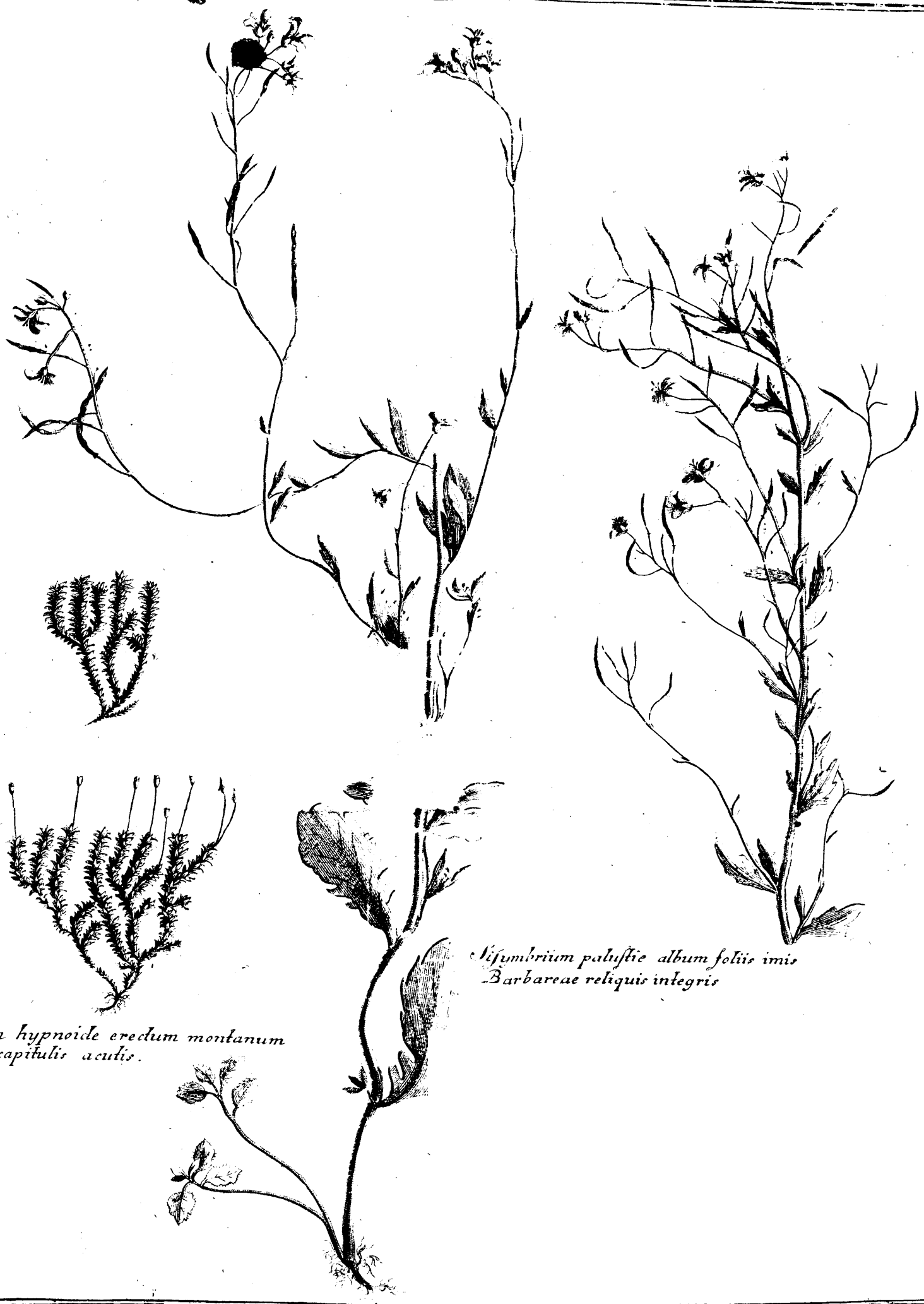
Diaphragma stringit Oesophagum utique, & relaxatur in vomitu.

XX.

Vomitus fit vel sola conuulsione ventriculi, vel adcedente conuulsione muscutorum abdominalium,

Bryum hypnoide erectum montanum
erectis capitulis acutis.

Sisymbrium palustre album foliis imis
Barbareae reliquis integris

